

Nordefter Leden

Nordlandsbilleder

R. Angell-Bordewich

Med Fortale

Professor L. Dietrichson

Kristiania

Det norske Aktieforslag.

Kjøbt her paa Kirkesnes den 15/ mai i Aaret 1909

Nationaltrykkeriet

Denne bog til høres mig. Kristiania

Laurits Emelius

Eikertsen

Lynes

In memoriam.

Enten disse fordringsløse Skisser behage eller mishage Læseren, vil det hverken glæde eller smerte deres Forfatter, og om Læseren vil henregne ham til dem, der vil eller ikke vil udgjøre nogen Berigelse for vor Literatur, saa vær i ethvert Fald ganske rolig — han vil ikke gjøre flere Forsøg paa at trænge ind paa Norges Parnas, — hans første Bog vil være og blive hans sidste.

Det var i Slutningen af 1897, at en ung Mand en Dag traadte ind i mit Arbeidsværelse og bad mig gennemlæse nogle Fortællinger fra hans Hjembygd og at sige ham, om jeg troede, at de fortjente at udgives. Han angav sig som en Nevø af en af mine kjæreste Ungdomsvenner, der gik for tidligt bort til at kunne efterlade sig dybere Spor i den Literatur, til hvis Tjeneste han havde viet sig, men som kanske netop derfor efterlod sig desto dybere Spor i sine Venners Hjerter. Ikke blot denne Familieforbindelse, men hans hele milde og beskedne Fremtræden og den Elskværdighed, der lyste ud af disse Øine, der saa saa trofast og venligt paa En, vandt ham strax mit Hjerte, og jeg bad ham komme igjen, naar jeg havde gennemlæst Manuskriptet, der indeholdt de

Fortællinger, som nu foreligge i dette Bind. Jeg erindrer endnu med Bevægelse hans næsten barnlige Glæde, da jeg sagde ham, at jeg syntes godt om hans simple og naive Fortællemaade, og hans Taknemmelighed, da jeg lovede at forsøge at skaffe ham en Forlægger og — kanske — et lidet Honorar, var ligefrem rørende. Med straalende Blikke gik han sin Vei med Manuskriptet under Armen for at foretage nogle nødvendige Rettelser og Omarbejdelser.

Det blev den sidste Gang jeg saa disse kjærlige Ørne. En Maanedstid senere, i Begyndelsen af det Aar, der nu nærmer sig sin Ende, læser jeg en Dag i en Avis en Dødsannonce: Navnet „Bordewich“ var mig paafaldende — men jeg tænkte ikke paa ham, hvis Fornavne jeg ikke kjendte, og som nylig havde forladt mig ung, frisk og livskraftig.

Men det var ham. En heftig Sygdom havde pludselig bortrevet ham fra en sørgende Moder og Sødskende, fra en ung, dybt nedbøiet Hustru og en liden Søn — og da jeg fandt en velvillig Forlægger — var det for et posthumt Arbeide.

Hans inderlige Kjærlighed til den strenge, vintermørke Fædrejerd deroppe hinsides Polarkredsen, hvor dog Solen kan lyse stærkere og varigere ind i dens Børns Hjerter end noget andet Sted, taler saa smukt gennem alle disse Forsøg, der aldrig fik den sidste Omarbejdelse, at de visselig vil gjøre det samme troværdige og alvorlige Indtryk paa Læserne, som de gjorde paa mig, og vinde den stille Mand med det varme Hjerte for Landet der nord, ligesaa-mange Venner som Læsere.

Med et vemodigt Ønske om, at dens Ord maa finde forstaaende Sind, overgiver jeg da Bogen til Landsmænds Velvilje og rister denne lille Minderune

i den Sne, der nu dækker Forfatterens Grav, og som vil smelte til Vaaren, og tilføier kun nogle faa Oplysninger om den Afdødes Livsforholde saaledes, som de er mig meddelte af den Afdødes Broder.

„Hans Richard Angell-Bordewich var født den 17de Januar 1866 i Lofoten af Forældrene Handelsmand Hans Henrik Bordewich og Hustru Kaja Dorthea, født Angell.

Sin første Skoleuddannelse fik han først af en Guvernante, siden af en Huslærer i Hjemmet indtil sit 13de Aar, da han sendtes til Christiansund N paa den derværende Latinskole, hvor han i 1881 fik Middelskoleexamen.

Han var i Skoledagene meget flink i Tegning, hvortil han havde mest Lyst og vistnok ogsaa mest Anlæg.

I Overensstemmelse med sit Ønske blev han derfor samme Aar 1881 sendt til Christiania i Tegneskole hos von Hanno for senere at uddannes til Arkitekt.

Imidlertid fandt han efter 1 Aars Forløb ud, at han havde Lyst til at male og tog derfor i Aars Kursus hos Knut Bergslien.

I Slutningen af 1883 reiste han tilbage til Hjemmet i Henningsvær i Lofoten. De følgende Par Aar tilbragte han da omtrent udelukkende med Maling, reiste Sommeren 1885 til Bergen, hvor han saavel tegnede som malede 1 Maanedes Tid for igjen at vende hjemover.

For at tjene lidt ved Siden af lærte han i 1884 Telegrafien og gjorde antagelig de følgende 4 Vintre Tjeneste som Fisketelegrafist under Lofotfisket i Henningsvær.

Samtidig — antagelig i 1885 — lærte han ogsaa

Fotografi og drev ogsaa et Par Aar paa hermed, men aldrig til Stadighed.

Vaaren 1888 besluttede han at reise til Amerika og udpaa Sommeren samme Aar bosatte han sig i Norway, Michigan, som Fotograf, hvilken Beskjeftigelse han vedblev med paa det Sted indtil Sommeren 1896, da Længselen efter Hjemlandet blev saa stor, at han — efter et kort Ophold i Christiania — reiste til Hjemmet i Lofoten.

Fra Sommeren 1896 til 1897 beskjeftigede han sig udelukkende med Maling og Sortkridtstegning af Portrætter ifølge Bestilling.

I August 1897 drog han saa til Christiania, hvor han bosatte sig for godt, da han fandt det nødvendigt at være der for at se og studere.

I Amerika skrev han en Række Smaafortællinger til forskjellige Blade, dog mest til „Norden“, der har indeholdt mange fra hans Haand. De smaa Fortællinger, der nu findes efter ham, ere ogsaa skrevne i Amerika.

Strax efter sin Ankomst til Amerika i 1888 blev han gift med Jensine Mikalsen, ogsaa fra Nordland.

Hans Kjærlighed til Nordland var næsten enestaaende og aabenbares klart i alle hans Arbejder. Det, han skrev, var Billeder fra Livet der nord paa, og sjelden eller aldrig malede han andet end fra Lofoten.

Han var af et næsten barnsligt Naturel og fuldstændig upaavirket af det moderne i den nye Tid, - det faldt ikke i hans Smag.

Jeg vil kun tilføie, at han var i Besiddelse af et i høi Grad vindende Væsen, der gjorde ham afholdt af alle, med hvem han kom i Berøring. Naar hertil

føies hans Beskedenhed og ømme Hjertelag i For-
ening med et godt og lyst Humør, der dog skjulte
en hel Del Alvor paa Bunden, saa ved jeg ikke mere
at tilføie."

Christiania d. 6te December 1898.

L. Dietrichson.

Præsten,

eller paa Besøg i Lofoten.

Jeg havde modtaget Indbydelse fra min Ven, Nordlændingen, om at tilbringe Sommerferien hjemme hos ham op i Lofoten. Dog, naar jeg nu med Fingeren fulgte den lange Kystlinje efter Kartet, saa angrede jeg det næsten. Det var ikke det — den lange Reise; med Navnet Lofoten følger i Tankerne ligesom — en Lugt af Fisk og Tran — og Affald — — — æsch! og nu fordømme sig til at leve der hele Uger, kanske sammen med — — naa, ja. — — Jeg havde uvilkaarligt maattet smile. — — Finmarken er det anderledes med; did er det paa Mode at valfarte, og beruset af Midnatssolens glødende Straaler glemmer man ganske ligetil baade finmarksk Hvalfangst og fiskefangst og de bekjendte ildelugtende finmarkske Brænderier! — — Imidlertid, der

var intet derved at gjøre, jeg havde svaret „ja“, — fik saa tage Følgerne.

Det var Aften, da Dampskibet forlod Bodø. Om nogle Timer kunde jeg faa se Lofotrækken i al dens Herlighed og paa nært Hold, havde Kapteinen sagt mig.

Herlighed! — Ja, — jeg maa tilstaa, at denne lange Række af afvejlende spidse, takkede og afstumpede Fjeldtinder, som de dukker op af Havet, gjør et eiendommeligt Indtryk paa en saadan lys, stille Aften. Man ved ikke, hvilken Stemning man gribes af først og holdes længst fast af. Enten den betagende, andagtsfulde Høitid over Naturen, der overmander og tvinger til Taushed, eller Beruselse over den glimrende, vxlende Farvepragt.

Lys reflekteres; Skygger kastes og spredes; nye Tinder springer uventende frem og antager de sælsommeste Formationer, saa man tror, Naturen driver Gjøglespil. Overraskelse paa Overraskelse, Modsætning, paa Modsætning.

Et vil man faa Tid til at forundre sig over: Hvorledes Folk kan finde Rum at bygge og bo! Klipperne stiger jo brat op af Havet. — Man ser uvilkaarligt op mod Tinderne, — kunde næsten fristes til at spørge sig for! — Nu styres der ret paa Klipperne, — man er lige

indpaa, — og endda intet Tegn til Løsning paa Gaaden!

Dog, Havet bedrager: Afstanden er større, end den giver Indtrykket af. Holmer og Skjær springer frem, — saa om en Odde eller en brat Pynt — og før man ved et Ord deraf — er man paa Havnen.

Næste Morgen krydsede Dampskibet atter over en Del af Vestfjorden henimod nogle høje, vilde Fjeldrækker.

Det samme Fænomen gjentog sig.

De lange, flade Øer, der danner Lofotens største Fiskevær, holdt sig længe skjult i Vandlinjen, dukkede saa brat op, helt oversaaet med Huse, store og smaa, i store og smaa Klatter.

Jeg saa op mod de imponerende Stenkolosser, dominerende det hele Landskab, saa ned paa de to store Øer, der danner Stedet sammen med en Mangfoldighed af mindre, knudrede Klippeholmer. Noget Sted for en lidenskabelig Fodgjænger var dette ikke, — og i Baad kunde man da ikke færdes den lange Dag — —! Jeg ved ikke, om de kjedelige Anelser fra før i dette Øieblik rigtig for Alvor havde Overtaget. — —

Imidlertid, min Ven stod allerede ved Faldrebet og jeg blev hurtigt expederet ned i hans prægtige Seilbaad. — Prægtig, — jovist var

det en prægtig Baad, men jeg var endda ikke i bedre Stemning, end jeg for mig selv troede, at den vel med Tiden vilde blive mere end nok for mig.

Dog, da jeg den Aften temmelig sent dumpede til over Ørene ned i den bløde Edderdunsseng, maatte jeg indrømme, at her bødes paa saa mange Overraskelser, at mine Skrupler var nær ved at henveire. Blev Enden ligesaa god som Begyndelsen, saa var det ikke godt at vide, hvor jeg havnede tilslut. — — — Her var jeg jo stillet i Udsigt en hel Række af afvejlende Adspredelser — altsaa ikke bare plaske i Baad rundt Skjærene — — — — —

Jeg blev heller ikke skuffet. Dagene løb med Ilmarsch gennem Dans og Leg og Udflugter, snart her, snart der, — bare Glæde og Gammen, — saa jeg slet ikke fik Tid til at tænke paa, hvilket Alvor denne mørke, barske Natur vel kunde gemme paa. Det var jo ogsaa med den Bitanke, at samle Sagn og Fortællinger heroppefra, jeg var kommet. Derfor var det ogsaa helt uforudset, at min Nysgjerrighed og Videbegjærlighed blev vakt midt op i dette muntre Liv, da min Ven, — just som man forberedte en større Udflugt, — foreslog mig en Dag, at vi to ud paa Aftenen skulde tage os en liden

hyggelig Trip for os selv paa „Guldklumpen“; Gaardsgutten var tilsagt at have alt paa rede Haand, og Søster, Janne, skulde nok undskylde os paa en passende Maade.

Og mærkværdigt nok fandt jeg, at den lille Trip paa „Guldklumpen“ var for fristende til at afslaa, og jeg greb endog mig selv i at udstøde sande Hyl, da vi for en liden Østenvind krydsede os forbi den sidste Odde, og min Vens Plan var ved at lykkes saaledes, at Flugten ikke opdagedes!

Det er ogsaa noget vist behageligt ved at ligge og gynges paa lette Bølgetoppe og føle Aftenvindens milde Pust midt i Ansigtet; og omgivet af en slig storslagen Natur arbejder man sig op til en Stemning, som man ikke selv kan gjøre sig Rede for.

Da vi nu var kommet nær ind under det mægtige Fjeld, Vaagekallen, og rigtig kunde betragte Majestæten i al hans Vælde, maatte jeg uvilkaarlig give mine Følelser Luft i nogle begeistrede Udraab.

„Vent lidt endnu, saa skal du faa se selve „Kallen“, mente min Ven smilende. „Den er noget for sig selv den! Der er over 3000 Fod op til ham, og — did har kun et Menneske hidtil naaet En Vovehals — ikke sandt! Lodret i Sjøen gaar det. — — — — Nei,

han gik op paa Bagsiden. — — — — — Men nu, — hvorfor tager du ikke din Hat af?" spurgte han saa. Han snakkede med smaa Mellemrøm, medens jeg sad og gabede med Hatten i Nakken.

Jeg rev Hatten af i en Fart og var lige ved at raabe et rungende „Hurra", da jeg noget forbløffet holdt inde for en klukkende Latter fra min Ven, som blev noksaa høirøstet akkompagneret af Gaardsgutten.

„Nu ha' Dokker helsa paa Kal'len!" raabte han, grinende over hele Ansigtet.

„Du faar undskyldte os", forklarede min Ven paa mit spørgende, halvt fornærmede Blik. „Det er en almindelig nordlandsk Spøg at narre Fremmede med denne Hilsen paa vore Trold. Temmelig flau, — hvad —? Naa ja, men den er nu saa indgroet, som saa meget andet her Nord, saa" — —

„Ih, bevares!" afbrød Jeg. „Men Trold!

— Hvor har du Troldet?"

„Ser du, — høit deroppe — næsten ved Toppen — en Stenblok, som ligner en Mand, der bærer en Seilraa? — Nu —, ja, det er „Kailen", — Troldet. Sagnet fortæller om ham, at dengang han endnu var et levende Trold, havde han en Nat været paa Sjøen for at fiske men blevet for længe ude — Fisken havde været flink at bide og Troldet for glubsk at

trække —; thi inden han kunde komme ind i Bjerget sit med Seilet, kom Dagen over ham, og han blev til Sten. Der faar han nu staa til Dommedag, Synderen! — Kjærringen hans sidder her nede ved og banker Sjøvanterne. — — —

Der, — den røde Stenblok der. Ser du, hvor Fiskeblodet har sprøjet omkring hende og farvet alt rødt! Banketræet holder hun endnu i Haanden. — Hende tog vel Dagen sidst, da hun havde Skyggen over sig!"

Jeg maatte le; Figureerne var ogsaa slaaende, — naar man vilde bruge lidt Fantasi. Dette med Kjærringen var næsten det pudsigeste. „Har Dere flere slige Trolde her rundt?" spurgte jeg temmelig interesseret.

„Nei, ikke Trolde! Men vi har en Præst, hvis Mage du aldrig har seet! Baade stor og stærk er han, — men da han er af veritabel Sten, kan du skjønde, at det ikke er videre bevendt med Talegaverne!"

Min Ven var altid i Perlehumør, naar han talte paa den Maade, og paa Gaardsgutten gjorde vist hans Herres Vittighed et dygtigt Indtryk, thi han fik pludselig et heftigt Anfald af Hosten og Spytten; — det var Skraaen, han havde svælg, forklarede han. Da dette „Nachspiel" vel var overstaaet, mente jeg, for ikke at staa tilbage i Gaardsguttens Agtelse, at burde ligesaa

vittigt svare, at: „da jeg nu bavde hilset paa Troldet efter alle Formaliteter, saa burde jeg ogsaa gjøre Præsten min Opvartning“.

Min Ven mente først, at det var noget langt did, og at det vilde blive langt paa Nat, inden vi kunde komme hjem efter den Visit, men samtykkede tilsidst. Baaden vendtes, og vi styrede mod Vest; „Præsten“ var paa den anden Side af Fjeldtakken. Meget præstelig saa ikke denne „Præst“ ud: En over halvandet Tusinde Fod høi, rund Fjeldblok af glat, graa Sten, uden en eneste Afsats, stupende skraat ned mod Vandet, kun levnende en smal Tunge Land ved sin Fod; omtrent midt op i Fjeldet er gjort et dybt Indsnit som med en uhyre Øxe, og de store, mosbedækkede Klipper, der danner en liden Holme ud i Vandet, er Resultatet af dette Indsnit, paastod min Ven. Fjeldrækken, der støtter „Præsten“ paa hver Side, er en besynderlig Modsætning til denne nøgne, glatte Kjæmpe; den er knudret og revnet, Blok i Blok, med smaa grønne Lier helt op til Toppen. Sit Navn har Fjeldet af følgende gamle Sagn:

Egentlig er der to Sagn, begyndte Fortælleren. Det ene fortæller, at da den sorte Død rasede i Midten af det 14de Aarhundrede, flygtede en Præst — eller rettere Munk — med hele sit Hus og alle sine Skatte feigt fra sin

hjem søgte Bygd — formentlig Trondenæs. Først fandt han et Skjul eller Tilflugtssted i det den Gang ubeboede Rørvig, — lidt længere Vest. Her troede han sig sikret for den frygtelige Gjæst. Men en Nat kom en fremmed, mørk Mand over Fjeldskaret fra Vaagen — det var en -pestbefængt — Pesten — og Munken joges atter paa Flugt med de faa overlevende.

Saa var det, at han kom langs Fjeldvæggen til den trange Dal her — Dyb fjord kalder man Dalstrøget nu af den smale, dybe Bugt, der skjærer sig ind. Dog, Pesten kom ogsaa did, og Præsten blev den eneste levende tilbage. Vanviddet greb den fortvivlede Mand, og belæstet med sit Guld gjorde han nu det, som ingen hverken før eller siden har gjort, han klatrede op til Fjeldets Top. I Vanviddets Mørke styrtede han sig udover og knustes til Støv mod den stenede Grund.

Men Sagnet fortæller, at paa samme Tid løsreves en mægtig Klippeblok fra Fjeldets glatte Side og faldt i Vandet, begravende i Bølgerne et Ligfølge, der netop kom roende forbi paa sin Vei til Kirken. Det andet Sagn er vidt forskjelligt herfra, men synes dog at have sin Oprindelse fra det første, kun bygget om efter senere Tidens Skikke og Forholde, med en vis moralsk Straffedom flettet ind i den

mystisk-spøgelsesagtige Form, som var saa meget yndet i Tiderne op til for etpar Menneskealder siden.

Det var i et Nabosogn her oppe, man engang havde en selv for Datidens Forholde høist ugudelig Præst. Han spillede Kort og svirede som den værste i Bygden; Folket kom til Kirke som til Gilde med Spillekort og Brændevin i Lommen, og ofte hændte det sig, at „Guds-tjenesten" afbrødes af vildt Slagsmaal, fortæller Sagnet.

Igrunden er nu ikke dette urimeligt. Eventyrere og Rømlinger fra nært og fjernt havde i umindelige Tider fundet Tilflugt i Udkanterne her Nord, ligesom dansk-norske Forbrydere ved Kristian V's Lov: „af høikongelig Naade allernaadigst blev skjænket Livet og hendømte til Fiskeleierne i Nordlandene", eller som det heder i et kongeligt Lovbud af 1751: „at peuplere Omgangs-Fiskeværerne nordpaa", eller atter om Delinkventinder fra Bergens og Trondhjems Tugthuse: „at benaades med at sendes til „Egnene omkring Nordkøp" for at lære Fruentimmerne dersteds at spinde og væve" —!

Først i Aaret 1810 ophørte denne for Nordland nedværdigende Forbryderexportation helt, men det er en Selvfølge, at Udskudet her og der øvede en demoraliserende Indflydelse

paa Befolkningen, hvis Virkning spores endnu meget længere frem gennem Tiderne. Saaledes er det nok ret at gaa ikke saa ret langt tilbage i Historien for at finde Oprindelsen til Klængeordet: „Nordenfor Folkeskikken“. Naar saaledes den moralske Udvikling fik mere end hjælpe sig selv her Nord, er det ogsaa forklarligt, at ligetil de senere Tider — maaske enkelte Steder endnu — eiedes Kirker nordpaa ofte af enkelt Privatmand.

I det her omtalte Kirkesogn havde den rige, men letfærdige Handelsmand — uvist af hvilken Grund — ladet Kirken opføre paa egen Bekostning og udvirket Præstens Ansættelse. Allerede af denne Grund er det let at forstå, at Præsten blev derefter, endnu rimeligere, naar det i de Tider hed sig i Skudsmaal: „vix non, men dog ei ubekvem til et lidet Kald udi Nordlandene“. Dele af dette Sagn om den ugudelige Præst kan derfor være noksaa korrekte.

Nu fortælles det, at engang Præsten var i Gilde hos denne sin Velynder, gik det mere end almindelig varmt til ved Drikke- og Spillebordene, og Vært og Gjæster kappedes om at overgaa hinanden i den lave Fornøielse. Hazardspillet gik høit, og opflammet af sit Held satte Handelsmanden tilsidst i brutal Overgivenhed Kirken ind som Sats. Kirken tabte han, men

da man skulde se vel til, var der ingen, der kjendte den heldige Vinder. Hvorledes han var kommet ind i Selskabet, vidste ingen. Da blev Præsten sint og slog sin vægtige Haand i Bordet, saa Glassene dansede, og mente: „At han skulde være Mand for at tage Kirken tilbage, var det saa selve, som havde vundet, vilde han nu bare sætte den op igjen paa Tomandshaand!" — Det gjaldt jo for ham Existensen dette!

Den Fremmede blinkede med sine listige smaa Øine og indvilgede heri, men betingede sig dog, at om Præsten vandt, saa skulde han for Fremtiden prædike efter hans Hoved; den første Prædiken skulde han selv skrive for ham. Dette syntes hele Selskabet var rimelige Betingelser, og Præsten gav det høitidelige Løfte: „Han skulde blive hans Mand som Præst, vandt han".

Underligt nok — Præsten vandt.

Det var nu forresten ingen, som kunde slaa „han Far" i Kortspil paa Tomandshaand, mente Folk.

Prædike-Søndag kom med et mørkt, uhyggeligt Veir, og Præsten, som ikke havde set den besynderlige Fremmede siden hin mindeværdige Aften, havde næsten glemt sit Løfte; han tænkte kun paa at feie Prædikenen igjennem i en Fart

og skynde sig hjem til sin lune Stue. Men lige idet han fra Sakristiet skulde begive sig op paa Stolen, traadte den Fremmede ham imøde fra en mørk Krog, holdende fremfor sig en Bunke Papirer, indviklede i Sort. Han greb Præsten saa haardt i Armen, at det sved, og med de gnistrende Øine borede i hans Ansigt hvislede han mellem Tænderne: „Du faar huske Løftet dit nu, Præstefar!“ Saa trykkede han Pakken i Præstens skjælvende Hænder og forsvandt.

Som en drukken ravede Præsten op paa Stolen. Et Øieblik tænkte han at slynge Papirerne fra sig, thi dette maatte være galt fat, men de gnistrende Øine syntes han endnu stod fæstede paa sig, — han maatte lyde. Mekanisk foldede han ud Papirerne og lavede sig til at begynde. Men hvad var det? Hvilken Formular! Den kolde Sved sprang frem paa Præstens Pande, — intet Ord kom over hans Læber.

Der hørtes som en hvislende, hvinende Lyd gennem Rummet, og de skrækslagne Tilhørere saa sin Præst med dødblegt Ansigt fægte og slaa om sig med Armene.

Maaske saa den forhærdede, ugudelige Mand frem for sig en forfærdelig, rædselsfuld Afgrund, — maaske kjæmpede han med skjulte Fiender; thi pludselig, som samlende al sin Kraft, hævede han sine Hænder høit over Hovedet og skreg

ud i den høieste Fortvivelse: „Almægtige Gud!
Fri mig fra Satans Rige!"

Et tordnende Stormstød stødte i samme
Nu mod Kirken, kastede ind de blysatte Vindues-
skodder og jog med et vældigt Pust gennem
Rummet — saa blev alt indhyllet i Mørke. Men
ud af den mørke Sky hørtes som en Kamp af
Stønnende Aander, jagende i Ring — ud af
Kirken med døvende Susen — op gennem
Luften — ind mellem Skyerne, — der hang
over Fjorden — ind i Uendeligheden.

Og Indbyggerne i Dalen, her vest for
Fjeldet, korsede sig den Aften ved Synet af
den mærkelige, sorte, hvirvlende Sky, der jog
over deres Hoveder og som berørt af Fjeldets
Top standsedes og spredtes. Men hver Aften
— i 7 Dage — kom Skyen tilbage og satte sig
paa Fjeldets Tinde, hvor den blev til Midnat,
og udaf den brændte en blaaagtigt flammende Ild.

Da hændte det sig den 7de Dag ved Midnat,
at et muntert Brudefølge med Sang og Spil kom
roende forbi i den stille Nat. Skyen hævede
sig, den blaaflammende Ild bredte sig udover,
og ud fra Tinden styrtede en sort Menneske-
skikkelse ned i den Tusinde Fod dybe Afgrund
— — Et Sekund! — Med et vældigt Brag-
løsnede en mægtig Klippeblok i den glatte Fjeld-
væg og faldt— — — Havet hævede sig til en

uhyre Bølge — Baaden med Brudefølget forsvandt i Dybet — —

Det var Præsten fra den ugudelige Bygd, som nu blev forløst og tog sit Offer med sig.

Min Ven lagde sig mageligt tilrette i Baaden,, tændte sin Pibe og begyndte at hvirvle Røgskyer op i den stille, klare Natteluft. Jeg fulgte hans Exempel og var snart dysset ind i en Slags halvbevidst Drømmen om Aander og Præster og Troid i et uendeligt S sammensurium. Pludselig vaagnede jeg i den heftigste Forskrækkelse ved Lyden af et Plask af Bølger og sprang op netop tidsnok til at se et stort, sort glindsende Legeme forsvinde i Bølgerne tæt ved. — —

I næste Øieblik havde jeg forstaaet, at det kun var en ensom Hval, der havde været oppe at „puste“. — — „Grangiveligt troede jeg, det var Præsten!“ udbød jeg uvilkaarlig.

„Fjeldet eller Manden?“ spurgte min Ven, leende af fuld' Hals over mit forstyrrede Udseende.

Hans Henrik.

ans Henrik, Fuldmægtigen hos den rige Handelsmand og Fiskeværseier, havde slaaet sig ned i den gammeldagse, høiryggede Armstol med en tætstoppet, lang-Merskumspibe med massive Sølvbeslag. Med lysende, tilfredse Øine stirrede han tankefuldt op mod det kalksmurte, lave Bjælketag. Den navnkundige Uveirsvinter i Femtiaarene havde ellers ikke været videre lystelig. Fisken stod i store, tætte Stimer under Land, men med Uveir Uge efter Uge blev Fangst gjort umulig. Den bare Ruin! Først idag — Søndag — stilnede det pludselig af, og skjønt Havet endnu væltede vældige Bølger ind mod Land, havde der dog fra den tidlige Morgen været Liv og Travlhed i Fiskerleiren med at komme ud paa Søen med Redskaberne. Der var sagtens Haab og Forventning at stille til denne Dag, og glæde-

straalende Ansigter lyste overalt — fra Kontoret til Storstuen, fra Pakboden til Fiskerhytten.

Det bankede hurtigt og tungt, og Hans Henrik skvat op noget forundret ved at se en gammel, erfaren Høvedsmand træde raskt ind i fuldt Skindhyr.

„En Trondhjemsjagt er af Strømmen sat paa „Stabben“; Sjøen gaar høit, og der er ingen, der tør vove sig nær nok til at redde Mandskabet! Du maa føre os an, Hans Henrik, og med Guds Hjælp skal vi redde Folket! — Der er ingen Tid at spilde!“ lagde han bestemt til.

Fuldmægtigen hørte ikke mere. Piben kom i en Fart tilbage i Pibebrættet, og uden at give sig Tid til Omklædning ilede han søndagsklædt mod Havnen, fulgt af den gamle Fisker. „Vi har nødvendige Toug og Liner i Baaden“, oplyste den Gamle, og uden videre Snakken styrede Baaden med sin nye Høvedsmand ud mod Skjærene, fulgt i Kjølvet af Opsynschefens vel udrustede og vel bemandede Baad med en Marineofficer ved Roret.

Det var, som den Gamle havde sagt. Høit oppe paa det lille, ensliggende Skjær stod Jagten fastskruet mellem Klipperevnerne, og Bølgerne fra det nærliggende Undervandsskjær — Hol-lænderen kaldet — styrtede rasende og larmende

over det lille Fartøi, sendende Skum og Sprøit langt udover Havet. Baad efter Baad saaes at nærme sig og atter at vende om, alt imedens høie Raab lød fra det fortabte Mandskab, der klyngede sig til Rig og Vanter.

Hans Henrik styrede bestemt og sindigt ind i Skumhvirvlerne, medens de talrige andre Baade flokkedes om foråt bevidne den mandige Dyst, som nu begyndte. Marineofficeren fulgte ikke længere. Gang paa Gang lod de djærve Redningsmænd sig glide med de frygtelige Bølger — Linerne slyngedes ud — altid uden Resultat! Dristigere og dristigere blev saa Forsøgene — og — endelig naaede da ogsaa Linen Bestemmelsesstedet. Men Hurraerne, som kraftigt tonede udover Havet, holdt med et inde!

Den forfjamsede forliste Skipper havde — uden at ændse Kommandoraabet: „at hale ind til dobbelt Line" — med fortvivlet Hast slaet Enden om sig og hovedkuls styrtet sig i Søen. Rigtignok blev han halvdød bjerget ind, men dermed var man ogsaa kommet omtrent lige langt i Bjergningen. Ebben var ogsaa nu begyndt at træde ind, og med denne Vandets regelmæssige Synken steg ligesaa gradvist Brændingens Raseri.

Kampen begyndte forfra.

To Gange byttede Hans Henrik Mandskab,

saa naaede Linen endelig atter frem. Det var ogsaa paa høi Tid, thi Jagten syntes nu at ville give efter og opløses under Bølgernes mægtige Stormløb.

Den dobbelte Line var istandbragt, og i forholdsvis kort Tid reddedes endnu to Mænd; kun Kokken og en Matros var nu igjen paa Vraget.

„Kokken først!“ raabte Hans Henrik gennem Larmen; hans skarpe Øie havde opdaget, at den spinke Fyr var meget afkræftet.

Kokken greb Linen.

Da! — Der gik en Gysen gennem Tilskuerne, — brølende og larmende styrtede en umaadelig Bølge sig over de Ulykkelige; — det knagede og bragede, og to hæse Skrig druknede i det hvislende Surl mellem Stænger og Tougværk!

Aandeløs ventede man et Sekund! Dog, Vraget kom atter tilsyne med de to Stakler hængende som vaade Klude ved Vanterne! Jubelen hævede sig, - men — hvad var dog det? Man stirrede næsten med Rædsel! — — Oppe i Riggen kjæmpedes en fortvivlet Kamp paa Liv og Død! Kun et Øieblik ! Den stærke Matros havde hurtigt med rasende Næveslag-kastet sin svagere Modstander tilside, revet ham Redningslinen ud af Hænderne og styrtet ham

ned mellem Tougværket. Ude paa Havet blev der en voldsom Bevægelse. Man raabte og skreg, truede og gebærdede sig i det vildeste Oprør, selv Hans Henrik tabte et Øieblik sin Koldblodighed og glemte at hale ind Redningslinen med Seierherren i Tvekampen! Først da Kokken atter kom tilsyne paa Vraget, møissommeligt kravlende sig op efter Vanterne, og Opmærksomheden rettedes mod de nye Bølger, som fulgte, lagde Indignationens Høirøstethed sig noget; men det var nok egentlig mest den reddede, troløse Sømands forkomne Tilstand, der frelste ham fra personlig Overlast.

Under Kampen var imidlertid Dobbeltlinen atter blevet løsrevet, og Redningsarbeidet begyndte forfra for tredie Gang.

Det blev ogsaa den vanskeligste og farefuldste.

Brændingen var steget med frygtelig Heflighed og rev med sig store Splinter af det mere og mere krængende Skrog; — det var næsten et Vidunder, at endnu noget holdt sammen og stod.

Endnu engang byttedes friskt Mandskab i Hans Henriks Baad. Dumdrigtig lod man sig glide og glide — nærmere og nærmere. Atter stak en Kjæmpebølge op — ustanselig hurtigt med den hvide Skumkam fraadende og sydende

i Raseri — Baaden fulgte — den krængede — Vandet fossede ind, men de kraftige Mænd ved Aarene holdt dog tappert Ligevægten ved Magt — saa slyngedes Linen. Den udmattede Stakkel i Vanterne magtede dog ikke at fange den; Havet drog sig sammen til et nyt Kjæmpeløb.

Der gik en Knurren gennem Mandskabet — dette var at friste Skjæbnen — Spillet blev forhøiet".

„Nu eller aldrig!" skreg Hans Henrik.
„Næste Gang gaar Vraget!"

Da reiste en gammel, prøvet Fisker sig truende — andre lagde Aarene ind — en faldt paa Knæ i Bøn.

„Hans Henrik!" — raabte han — „husk, vi har Kone og Børn; — du skal staa til Regnskab for os!"

Et Sekund stod den forvovne Helt bedøvet, nu greb han raskt en af brukket Aare — —. Hans Øine rullede vildt, idet han svingede den frygtelige Kølle over sit Hoved, og med en Stemme som en Brølen kom kun: „Ro — eller —!"

Den forfærdelige, truende Skikkelse talte vist ogsaa tydeligere end Ord; thi Hovederne bøiedes underdanigt og resigneret — Aarerne kom atter ud med fornyet Kraft — —

Saa kom Bølgen — og — „Raskt, Kok! grib til!" lød Hans Henriks tordnende Raab.

Redningslinen hvinede i Luften — den grebes! Da knagede det og bragede, og med et vældigt Klask styrtede Mast og Stænger med Resterne af Vraget i Brændingen! Alt forsvandt! — Kun det nøgne, glatte Skjær drog sig frem under Bølgerne! — — Spændingen havde ikke været større end i dette Øieblik. En hundredefold angst Mumien af Menneskestemmer rullede som en fjern Torden udover Havet!

„Hal ind, Folk, hal ind! For Guds Skyld, raskt!“ kommanderede Hans Henrik skjælvende.

Man halede, — og virkelig! — Kokken fulgte! Men det var med Dødsangstens fortvivlede, uløselige Greb han omklamrede Rebet! — — De blodløse Læber var haardt sammenpressede, og de glansløse, graa Øine stirrede ubevægeligt fra det blege, smukke Ansigt, hvorom det brune, fyldige Haar kransede sig med vaade Tafser.

Hurtigt naaede man hjem til Handelsstedet, og varsomt blev Ynglingen baaret op til Hans Henriks Bolig.

De talrige Oplivelsesforsøg havde jo endelig lyktes, men Doktoren havde alvorligt rystet paa Hovedet, naar han undersøgte de forslaaede Dele. Nu laa han der bleg og stille paa den store, bløde Sofa.

En efter en traadte Fiskerne ind, alvorligt

og høitideligt med Huen i Haanden; ellers afbrød kun nu og da en sagte Hvisken Stilheden i den store Stue.

Hans Henrik løsnede en liden Pakke, der hang i en Snor om den Døendes Hals. Det var et Billede af en ældre Kvinde — et af disse smukke Daguerrotypier paa Sølvplade. Det var omviklet af et Stykke opblødt, beskrevet Papir, men Skriften var endnu læselig. Langsomt udfoldede han Papiret og læste:

Min kjære Søn!

„Endelig har jeg da givet efter for dine Bønner og anskaffet det kostbare Billede! Men, min kjære Gut, saa fattige, som vi er, var det næsten en altfor stor Opofrelse af dig at give ud saa mange Penge! Dog, Gud vil beskytte dig og belønne dig for din store Kjærlighed, det beder daglig

Din egen, gamle Moder”.

En lydelig Snøften gik gennem Forsamlingen — da, tys! — Den Døende reiste sig overende — Øinene løftede sig i feberagtig Glød, og over de bævende Læber lød det med stærk, jublende Røst: „Mor! Mor! nu kommer Arne til dig!” saa sank han atter mat tilbage i Puderne, — og alt blev stille — —

Om Ophavsmanden til denne lille Tragedie er endnu kun at berette, at man søgte ham siden, men han var forsvundet; — man saa ham aldrig mere.

Og Hans Henrik?

Ja, skulde jeg berette om endnu flere af de mange Heltegjerninger i det Smaa, man ved at fortælle om ham paa de bortgjemte Skjær deroppe? —

Aa nei! —

Halvglemt og glemt blir dog alligevel hans-raske Færd; thi nu har han allerede hvilet længe og stilt under Græstorven paa den gamle Kirkegaard.

Men dengang han gjorde sin sidste Reise paa den lille sørgeklædte Dampbaad til Kirke, da kom Stormen pludselig jagende med vilde,, klagende Hyl, og Havet hævede sig med en Larm som af Tusende Pauker og Trompeter; — ogsaa de vilde være med at byde sin gamle Bekjendt et sidste, alvorligt Farvel!

Tul- Gunnar.

han var fra Stenøen. Født var han vel ikke der — skjønt det vidste man ikke egentlig. Om den gamle Skoflikker Johannes og den endnu ældre Mor Gunhild var hans Fader og Moder, — ja, — sandt at sige, det kunde Folk heller ikke bestemt paa-staa. Man vidste bare, at det gamle Parfolk engang i Tiden var kommet flyttende did til Egnen og helt stille og fordringsløst havde taget tiltakke med at opslaa etslags Hus eller Hytte ude paa Stenøen. Saa var det et Aar, man blev opmærksom paa, at Johannes paa sin regelmæssige Tur om i Bygden efter Skoarbeide havde med i Baaden den lille plumpvoxne Gunnar. Men om det var Sønnen eller bare et Hittebarn, fik man altsaa ikke Rede paa. Mange spurgte nok ikke heller. Stenøen laa jo saa afsides, og kom man den Vei, var der ingen,

der syntes, den øde, græsløse Ø med de store uhyggelige Stenblokke og Ophobning paa Ophobning af kold, graa Sten, indbød til at lande og hilse paa Folket. Var det saa lidt mørkt, naar man færdedes, var det ikke engang greit at skjelne mellem Hytten og de vældige Stene; man maatte da bare kige efter, hvorfra Røgen steg op, der var Hytten. Rigtig et spøgelsesagtigt Sted var Stenøen.

Om Mor Gunhild vidste man, at hun var svært gammel, og uagtet Johannes var mer end almindelig ordknap, kom det dog ud i Folkesmunde, at som forholdsvis ung Mand havde han giftet sig med den gamle Kvinde for Penges Skyld. Hun skulde allerede da været saa gammel, som Folk blir flest. Om Pengene var i Behold endnu eller ej, gjættede man ikke, kun syntes man at forståa, at Manden ældedes hurtigt, — maaske ventede han endnu, — maaske var han blevet skuffet.

Gunnar voxte imidlertid og blev stor og godmodig, men temmelig udpræget dum. Saa kom han, ligesom de andre Bygdens Børn, paa Skole.

I Almueskolen er jo Pugning Hovedsagen, men Fagene er da ikke saa mange og vidtløftige. Alligevel — for Gunnar blev dog dette Studium for svært, og den enbenede Skole-

mester mistede mer end en Gang sin Krykke i Fortvivlelse over Gunnars haardnakkede Tungnemthed. Men Eleverne, baade store og smaa, jublede; slig Moro havde man aldrig havt paa Skolen, som nu, da Gunnar blev med. Nu havde da Gutterne — og Jenterne med for den Sags Skyld — en, de kunde lade sine Skøierstreger gaa ud over, en, der hverken surmulede eller blev ustyrtelig arrig, naar Spøgen udartede til onskabsfuld Nærgaaenhed. Den tunge, dumme Gut havde altid det staaende, godmodige Smil i sit brede Ansigt, og Øinene lyste med det store Barns Glæde over det nye brogede Liv, han nu var dumpet op i. Det var noget andet dette, end at sidde hjemme som et levende Lig midt i Stenhaugen. Vel sukkede han, naar Kammeraterne blev rigtig slemme, men takkede dog med Smil; thi Tanken gjorde intet Oprør, han elskede dem jo alle, — han var virkelig lykkelig.

Ingen, selv ikke Skolemesteren, forstod dette. Ingen forstod, at under slige Forhold, som Stakkelen var opvoxet i, kunde han ikke dukke op i Verden anderledes. Overladt til sig selv blandt de gamle tungføre, tause Ægtefolk, bare med Sten, graa, kold og styg Sten at lege med og pusle mellem, maatte jo al Aand forstenes under Guttens Udvikling.

Nu og da glimtede det vel op i den lille Sjæl, naar Øiet stort og tindrende søgte ud over det store, blaanende Hav, hvori Dagens Sol lydløst sænkede sig i glødende Luer, farvende Sten og Bjerg med sit Guid. Vuggende banede da Fantasien sig frem, søgende at klare de tilslørede, dunkle Spørgsmaal, som dukkede op af Barnets mørke Indre — Tanken var ved at spire. Men Solen sluktes, Stenene blev atter graa og Omgivelserne atter dyssende, mørk og taus — — .

Klik—klak, klik—klak, — hvor de lød dumpt og sløvende, disse evindelige Smaaslag paa Støvlesaalerne under Faderens Hammer! Og hvilken knugende Taushed imellem!

Klik—klak! hvor de Søm spigrede fast igjen for den nys oplussende Barnefantasi! Ingen kjærlig Fader modtog ham paa sit Knæ, rede til at lyse op i de uklare Spørgsmaal — fortælle og lære. Ingen øm Moder foldede de smaa Hænder eller puslede om Barnet sit, forinden det gik ind i Drømmenes Verden — intet Kys til Godnat — kun tause, kolde Blikke fra trættede, sløvede Øine.

Ensformig, magtsjælende Taushed! — Hvor var saa ikke dette nye, muntre Liv paa Skolen anderledes! Hvad brød han sig om Spot og Skjænd, — det var han jo voxet i, fra han

kunde huske —. Latteren og Legen veiede dog op alt, hvad han havde lidt og led!

To Somre eller tre gik det paa denne Vis i stadig Kamp med Bogen, under Latter og Spot og Skjænd. Da var det en Dag, at Gunnar helt overraskende fortalte: „at Moses stansede Stormen paa Genezareths Sø", og Skolemesteren noget forbløffet herover udbrød:

„Nei, du Gunnar! — Du er og bliver da en Tulling!"

Tulling! Tulling! Ja det var det rette Ord; thi fra den Dag fik Gunnar Navnet: Tul-Gunnar.

Det surrede for Stakkelens Øren: Tulling! — Tulling! — Var han da virkelig en Tulling —? —!

Dagene gik. Smilet stivnede om den brede Mund, — saa forsvandt det lidt efter lidt. — Øiet søgte bedende udover de larmende Kammerater — Aa, — hvor han længtede efter et kjærligt Blik — bare et venligt Nik — et medlidende Haandtryk — —! Han, som elskede dem alle — —

Tul-Gunnar! — Tul-Gunnar! summede det altid til Svar — —

Da blev han sky. — Stille søgte han en ensom Plads, — et Skjulested, — men Tulling! lød det bestandig — — —. Ud over Markerne

løb han, — indtil Havet stansede ham. Tulling! brummede Bølgerne og stirrede ham ind i Ansigtet. Saa opover Heierne. Han løb, han kradsede i Lyng og Mos, grov og krøb — bare videre — videre — opover Fjeldet — — — Tulling! hviskede det med sagte Pust gennem Bladene — — Tulling! haanlo Skjæren med sin skrigende Stemme over hans Hoved — — Tulling! — Tulling! — —

Nu var han paa Toppen af Fjeldet. Bedende strakte han sine Hænder op mod Himlen — — Tulling! lød det igjen i hans Øren.

Da sank han mat om. En Sky drog sig langsomt og sikkert over hans Øine — Blikket blev stirrende — sløvt — Gunnar var virkelig-tullet — —!

Siden den Tid slap Tul-Gunnar at gaa paa Skole, — og Børnene at haane ham. Nu gaar han bare og pusler og steller for sig selv fra Gaard til Gaard.

De, som var hans Forældre, er døde, først Faderen, saa Moderen. Efter hende arvede han virkelig mange Penge. Det er af disse, der betales for hans Ophold. Naar ogsaa Tul-Gunnar forlader denne haarde, ufølsomme Verden, skal Pengene overgaa til Fattiggassen. Fattigmands Arv til Fattigmand. Saa er det bestemt.

Bjarne til Kongsvold.

red og vældig vælter Vestfjord mod det nordlige Norges veirbidte Kyst; overmodigt tvinger den sig ind med hele sin Bredde; men Landet er trodsigt, det kniber af og hugger ind, kaster ud Hundreder paa Hundreder af Holmer og Skjær, — som Vikinger, der modtager Fienden med Stenkast — klumper sig op i mørke, truende Fjeldrækker paa Tusinder af Fod, former Ring, kjæder sig sammen Side ved Side med en Mur af faste Klippeskjold. Og Fjorden studser brat, saa danner den Kile efter Kile, tager Tilløb, og mat og udtyndet bryder den sig igjennem. Seieren beruser, puster den op til et nyt Stormløb, thi snart hugger den atter ind i Landet, dybt og bredt, Mil efter Mil. Først ved Grænsefjeldene mod Sverige stanser den overvundet, — det er Tysfjord, den nu har dannet.

I Begyndelsen af dette Aarhundrede var Bygdelaget om denne Fjord et af de rigeste og mægtigste i Nordland. „Kongen paa Kongsvold“, Hr. Ulv Norman, bar ogsaa Navnet med Rette. Fra den store Ø midt i Fjorden med den grønne Slette oversaaet af Herregaarde og Smaagaarde, Pakhus og Salterier, udvikledes en Virksomhed og Travlhed, der spredte Tilfredshed og Velstand rundt den hele Bygd. Men Giveren af alt dette var dog ingen mindre end Havets lunefuldeste Beboer — Storsilden, denne vilkaarlige Skaber af Rigdom og Fattigdom. Aar efter Aar havde den velkomne Gjæst gjæstet i Fjorden, givet ud med rund, fuld Haand gyldne Gaver, tryllet frem de velstelte Gaarde, bygget de drægtige, pudsede Fartøier, der i stadig Fart ud og ind vedligeholdte Forbindelsen mellem den afsidesliggende Fjord og den store, aabne Verden med de mættede Lidenskabers Luxus. Sølvet strømmede ind klingende og rullende, berusende, larmende!

Det var Høsten 1807. Havgjæstens afmaalte, regelmæssige Visit var tilende. Med rastløs Iver arbejdedes ved Havnen og Pakboderne. Jagterne stuedes fra Kjøl til Dæk under Latter og Sang og Spøg; den sidste Haand var ved at lægges paa Aarets Værk, — siden kunde man saa i Ro og Mag atter afvente den sikre,

rige Belønning — nyde Minderne af det overstaaede, muntre, larmende Gilde. Vinden blæste friskt ind Fjorden, strøg med et kjøende, velgjørende Pust henover de sveddryppende Pander; — man ændsede næsten ikke det lyse Punkt, der nu dukkede op i Fjordgabet. Dog, Punktet udvidedes, løftede sig til et Seil, blev til en Skude, der for fulde Seil styrede ind mod Havnen. Det var ikke til at tage Feil af, det var et af Hr. Ulvs egne Fartøier, — et Bud fra Verdensmarkedet. Snart raslede Ankerkjættingen, Jagten svaiede op, og fra den forventningsfuldt ventende Skare paa Land tordnede Velkomsthilsenen den imøde med rungende Hurraer.

Hvad var dog det? Hvorfor svaredes ikke med de samme, vanlige, glade Raab? Havde man Sorg ombord — var Skipperen slynget ud i en Storm — nogen af Mandskabet lænket til Dødssengen? — ! Med stille Angst speidede de tørre Øine mod den Nykomne, saa hvorledes Baaden langsomt firedes fra de svaierende Davider, lægge fraborde. Nu var det kun de ensformige, taktfaste Aareslag, der afbrød den pludseligt fremtvungne Stilhed. Baaden laa ved Bryggen, men mørkt og alvorligt løftede den hjemkomne Skipper sin blanke Hat i Hilsen paa sin Herre.

„Lad os gaa op paa Kontoret, Hr. Norman,

jeg har vigtige Tidender at berette", snappede de ængsteligt lyttende fra Skipperens Mund, og de hemmelighedsfulde Ord bølgede med ildevarslende Aande gennem Mængden.

Men Gisningerne fik snart Form, bestemt, uhyggelig Form: Man havde faaet Krig igjen — og Krig med England! Saa kom Ordren fra Handelsherren, dyster og tung: „Arbeidet skulde stanses, Jagterne lægges op for Vinteren. Markedet var stængt“.

Som en Løbeild spredtes nu Rygtet om Voldsdaaden paa Kjøbenhavns Rhed den 5te September og de engelske Krydseres Røvertogt langs de norske Kyster. Da blev det tyst og stille paa Kongsvold; man vaagnede til en sørgelig Virkelighed — som Dagen efter et overmættende, overdaadigt Gilde i Sus og Dus — — kun Høstvinden skar pibende og hvinende ind gennem Fjorden, ruskende nu og da ved Vanter og Rig paa de vinterlagte Fartøier, jøg tudende om Stræder og Hjørner, og raslende ved Vinduesskodder og Lemmer, som vikle den vække op af det stivnende Liv — — saa strøg den klagende udover de gulnede, visne Aaser. — — — Og Vinteren fulgte med isnende, dødklam Ro over Bygden.

Vaaren kom og Sommeren gik, endnu laa de lastede Jagter ved Kongsvold i sine tunge

Lænker, endnu hvilede den daadløse, uværdige Sultekrig som en lammende Mare over Landet. Det følte næsten som en Lettelse, at det Aar udeblev Storsilden — hvilken kjølig Modtagelse vilde den ellers ikke faaet, om den havde kommet! — Den kom heller ikke næste Aar, — — udeblev Aar efter Aar. Ogsaa den havde gaaet i Forbund med Norges Fiender! Det var næsten ligegyldigt; man havde vel Mad endnu, men Sild, — bare Sild, — nu blev der Spørgsmaal om Korn.

„Korn, Korn“, hviskedes, medens Aarene sneg sig forbi — „Korn, Korn“, svulmede det op til med hæse, høie Raab! Men Ekkoet kastede Raabene mat tilbage mellem Aaser og Fjeld, — kun Vinden tog Raabet sukkende med sig, bar det videre, over Dal og Hei, ud mellem Skjærene, ind i de dybe, lange Fjorde, over det hele Land. — — Maalet var fuldt; Aaret 1812 var oprundet — mørkere end alle de andre: „Engelske Krydsere stængte hver Havn, i Landet var Misvæxt og Nød!“ Og, ja, der var Nød — Nød midt mellem Pengeposerne! „En Haandfuld Sølv kunde ikke købe en Skjæppe Byg“, heder det gamle Ord fra de Tider.

I den store, rummelige, efter engelsk Mønster udstyrede Dagligstue paa Kongsvold finder

vi saa Familien Norman forsamlet i alvorlig Samtale over Dagens brændende Spørgsmaal.

Øverst i Stuen, i en magelig Armstol med høi Ryg og zirlige Udskjæringer troner den gamle Handelsherre som i et Høisæde.

Hvor han er blevet gammel i disse Aar! Den djærve Skikkelse har vel endnu beholdt noget af det bydende ved sig, men hvor hvilte ikke nu det fordums sikre, stolte Blik sløvt og haabløst ud i Rummet.

„De har Ret, Morten!" mumlede han henvendt til Skipperen, som nys havde talt, „noget maa gjøres, men — hvad? Tilstanden i Bygden begynder at blive mistænkelig nu, da ogsaa alt Fiske slog feil. I Sandhed! vi har da heller ikke i Overflod her paa Kongsvold! Henvendelse til Stiftamtmanden synes frugtesløs. Alle kan ikke hjælpes, bliver altid Svaret. Og, — de engelske Krydsere bevogter os endnu saa trofast som nogen Vagthund! Den Vei er ei at tænke paa".

„Jo, Fader!" klang det raskt med luld, mandig Røst borte fra Kvindesiden, og den unge Bjarne Norman nærmede sig. — „Hvorfor ikke ruste ud nogle Jagter og selv hente Korn sydfra? — Nætterne begynder jo snart at blive mørke", lagde han til, da Faderen rystede paa Hovedet.

„Taabeligheder, min Søn, — Taabeligheder I Engelskmændene bevogter os godt, siger jeg. Vi har vel ellers høstet nok Erfaring herfor i disse Aar, eller glemmer du de Fartøier, vi allerede har mistet —?”

„Og dog er det den eneste Udvei, Fader. Nøden bliver større Dag for Dag, og imedens sidder vi og venter paa, at den skal tilintetgøre os. — — Hvorfor skulde det ikke ogsaa lykkes os med lidt Raskhed og Forsigtighed, naar det er blevet til en Almindelighed syd paa Vestlandet? — — Der tager man jo endog selv Priser fra Fienden, der — —”

„Agter du kanske selv at lægge tilskue saadan Raskhed og Forsigtighed?” afbrød Faderen kort og koldt.

Blodet for Bjarne til Hovedet, da han i det afgjørende Øieblik mødte et Par opmuntrende, varme Kvindeøine, der søgte ham ud af det spillende Sollys bag Gardinet.

„Ja, giv mig „Freja” og de to nye klippertbyggede, og du skal aldrig behøve at skamme dig over din Søn! Enten bringer jeg dig Korn eller et sidste, afgjørende Tab!” lød Sønnens klare, bestemte Svar.

Den gamle Herre studsede først lidt forbløffet, da stak det gamle Blik i haardt og hvast.

„Ved du, hvad du siger, Gut! Ved du,

hvad det har at betyde at seile et Par Hundrede Mil langs Kysten, hvor hver Havn, hver aaben Fjord er bevogtet af engelske Kapere? — Vestlandet — — — Bah, hvilket Snak! De ligger jo dernede med Skuderne udenfor sine egne Stuedøre ! — Enten Korn — eller — hm, hm, vil man høre — —!"

„Jeg mener det alvorligt, Fader. Daarligt skulde jeg slægte paa dig, om jeg ikke havde Mod at trodse Faren, nu naar saa meget staar paa Spil!" Bjarne hævede stolt sit Hoved, og de lyse Kvindeøine tindrende ham imøde som Solstraaler.

Faderen speidede op i Sønnens Ansigt, saa skottede han over til sin Skipper. „Og De, Morten?" spurgte han.

„Jeg følger Hr. Bjarne!" kom det livlige Svar.

Tankefuld strøg Norman sin vægtige Haand over den brede Pande, saa nikkede han frem for sig, som saa han ind i Fremtiden. Ungdommen havde vundet sin første Seier.

„I Guds Navn da! . . . Hør, Aslaksen", henvendte han sig til Fuldmægtigen, „lad Budstikken gaa om i Bygden til Møde paa Kirkebakken imprgen. — Er jo forøvrigt Søndagda —".

Søndagen randt vakker og solklar. Oppe

fra „Udsigten“ paa den høie Bjergknaus over Kongsvold havde man et prægtigt Skue over Fjorden og Landskabet, der kransede den. Her havde Bjarne og den smukke Præstedatter, Helga, hans Forlovede, slaaet sig ned. Maaske var det for sidste Gang, de besøgte denne Yndlingsplads. — Kirkeklokkerne klang saa underligt klagende og alvorligt udover, som kaldte og manede de til en høitidelig Begravelse. Seil spredtes udover Fjorden, flokkedes i Ring om det store Midtpunkt, Aarer blinkede i det .spillende Sollys, men Bevægelsen var dog død midt i Naturens friske, jublende Liv.

Længe sad de to tause, paavirket af dette Naturspil. Da brød Helga ud: „Jeg ved ikke, hvorledes jeg er idag, Bjarne En besynderlig Angst har fanget mig. Jeg synes ligesom noget mørkt og tungt svæver over vore Hoveder — jeg — ak! Bjarne, der forestaar os vist en frygtelig Ulykke!“ og den smukke Pige skjulte Ansigtet mellem de skjælvende Hænder.

„Men Helga da—! Helga—! Helga—!“

„Hvorfor skulde jeg ogsaa opmuntret dig til at reise, Bjarne! . . . Om du nu ikke kommer tilbage — aa, — aa, — hvad skal der saa blive af mig — — — ? — !“ Lidenskabeligt slyngede hun sine Arme om den unge Mands Hals i heftig Graad — —

Da hævede hun pludselig igjen sit Hoved og. Blikket fik Klarhed og Liv gjennem Taarer. „Bjarne! jeg ved det, — jeg vil følge dig!”

„Følge mig — —! Kjære dig, Helga, nu — —”.

„Jo, jo, det vil jeg. Gjennem Sorg, gjennem Kamp vil jeg følge dig — — — Jeg vil -være din gode Fé, som beskytter dig mod Farer og Nød! Ingen men, min Elskede — Afskedsdagen skal være vor Bryllupsdag — forstaar du mig nu?” Og heftige Kys bort-hviskede et for et hvert svagt Modsigelsesforsøg fra den forelskede Yngling! Han vidste jo ogsaa, at hvad saa end Helgas Indfald var — muligt eller umuligt — saa maatte man dog — ogsaa de Gamle — give efter for det forvænte og forkjælede Barn.

I dette Tilfælde havde han nu egentlig ikke noget at indvende — — fandt endog, lidt efter lidt, Ideen fortryllende.

Som Bjarne havde forudseet, saa gik det. Det blev en fuldstændig Seier for de Unge ogsaa denne Gang, skjønt den gamle Præstemand holdt haardt imod. Han kunde jo finde sig i, at hans Ven og Nabo ofrede sin haabefulde Søn, men at hans Datter derved skulde gaa med paa Kjøbet, — det var der dog ingen

Mening i, syntes han. Slige eventyrlige Narrestreger, som det var.

Imidlertid, Kvinden er jo en Magt, og Helga var jo en uovervindelig en, derfor maatte Fortuften underordne sig denne.

I mørke Tider griber man ogsaa altid begjærligt efter hvert lidet Streiflys, selv om det er skuffende, falskt, derfor saa man endog i Bjarnes og Helgas — romantiske Færd allerede en Borgen for det heldige Udfald af Expeditionen.

Atter blev det Søndag. Men idag tonede Kirkeklokkerne muntert udover Fjorden, idag var der Liv og Travlhed paa Kongsvold, — der var Bryllup og Afskedsfest i det store Normanske Hus.

Det hele lignede dog mere en almindelig Bergenstur; thi ude paa Havnen laa Stedets Stolthed, „Ledens Dronning“, den prægtige Jagt „Ellida“ med en skarptbygget liden Hurtigseiler med lavt Skrog og smækre Spir paa hver Side.

Forløberne for Expeditionen. Frem og tilbage mellem disse og Landet hastede Skibsbaader og Prammer i travl Virksomhed med Kister og Smaagods, Tougværk og Seil, alt imedens Sjømændenes lystige „Ohøi“ ved Taljer og Spil klang friskt udover. Vinden blæste føieligt og raskt ud Fjorden, saa det gjaldt om at blive seilklar i en Fart og følge det op-

muntrende Vink. Det alvorlige ved Færden var ligesom bortblæst for den Rørelse og det Liv, som nu pludselig vaagnede over Stedet efter den aarlange Dvale.

Alt var klart. Folket skibedes ind. Spillene klaprede, Ankerkættinger raslede, det knæggede i Taljer og Giringer; Seilene løftede, sig og fyldtes, saa knaldede de skarpe Skud fra Malmkanonerne paa „Ellida“; Raabene hævede sig til en sidste Afskedshilsen, Flagene saluterede, man viftede og vinkede som et stumt „Farvel“.

Men agter stod Helga og stirfede. Hun saa, hvorledes de kjendte, kjære Ansigter tilsløredes, viskedes ud, Skikkelserne skrumpe ind, klumpe sig sammen til mørke, bevægelige Klatter, det gamle Hjem med røde Tagsten og hvide Vægge flyde over i den grønne Bund, saa sænke sig som udslettet i Havet. Kun høit oppe fra Udsigten viftede endnu „Dannebrog“ stolt fra Stangen, tegnende nu og da sit hvide Kors mod en solklar Himmel.

Langsomt nærmede Bjarne sig sin unge Hustru, varsomt slyngede han sin Arm om hendes smækre Liv, og varmt og kjærligt saa han ned i de taarefyldte Øine.

„Helga“, hviskede han, „se, hvor lyst og vakkert Naturen hilser os paa vor Bryllupsfærd — det varsler godt — varsler om en lykkelig

Seilads gennem Livet! Ikke sandt, kjære Helga?"

„Jo, Bjarne, — lad os haabe det", svarede hun sagte og bævende. „Terningen er dögkasket".

Udenfor laa Vestfjord i en eneste, graablaa Flade af krusede Bølger, tegnende med kraftige Konturer de stolt kneisende Omgivelser, der spillede i mangfoldige Farvenuancer, fra det mørkegrønne, graasorte dystre til det friske blaa, violette, med gyldne, spillende Kamme henover. I saadant Klarveir gjaldt det at holde godt Udkig i Ufredstid, derfor pegede Kikkerten stadigt ængstelig udover fra Halvdækket paa „Ellida", og de to skarptseilende Speidere holdt sig langt forud for i Tilfælde at signalisere, om nogen Pyramide af mistænkelige Seil skulde opdages i Horisonten. For noget Baghold i Skjærgaarden frygtede man ikke meget; ingen norsk Sømand vilde sælge sin Ære som Lods for en engelsk Ransmand — man var tryk mellem Holmer og Skjær. Men Natten sænkede sig ikke med nogen Hemmelighed over Havet, endnu var der evig Dag saa langt mod Nord, endnu kunde man ved Midnatstid vidne det storartede Skue, naar Dagens Sol sænkede sig i Havet, gydende et Væld af Luer og ildnende Gnister over Fjeld og Sø, endnu magtede Naturen

at stilne det urolige Menneskesind, lade det fotet Øieblik glemme Farer og Nød i stille Hengivelse af den mægtige Fred over Jorden.

Lykken syntes at følge den lille Kornflaade. Natten var allerede gaaet, og med Morgenen kom en friskere Bris, — strax var man ved Helligvær — bare nogle korte Sømil endnu, og man havde naaet over den farlige, aabne Fjord. Men, — hvad nu? Lagde ikke Speideren længst forud bi? Nu signaliseredes fra den nærmeste: „En Krydser isigte”.

„Styrbord med Roret, — hal ind i Skjødene — stødigt!” kommanderede den vagthavende Styrmand. „Pur saa ud Skipperen, Nils. — Tænker vi maa gaa i Havn i Helligvær og takle af i Skjul”.

Et Øieblik efter kom Skipper Morten, fulgt af Bjarne, ilsomt op af Hytten. I faa Ord forklaredes Stillingen. Styrmanden fik Ret. Mellem de to langstrakte Øer, der danner det ubeboede Helligvær, er der Havn i Magveir, der kunde man derfor ty ind i Skjul, indtil videre, det syntes ialfald i Øieblikket det rigtigste og nemmeste.

Man laa i Havn.

Oppe fra en af de smaa Klipper paa en af Øerne ventedes nu ængsteligt paa, hvad som vilde komme. For drivende Seil opdagedes

ogsaa snart langt nede i Luvart den engelske Krydser. Falken havde faaet Øie paa Byttet og Jagten var begyndt.

Det blev dog klart, at den her vikle blive frugtesløs; thi de smaa normanske Jagter viste nemlig om ikke længe, hvad de duede til med Hensyn til hurtig Seilads, — de kunde ikke kapres. Derimod blev „Eliidas" Stilling betænkelig, da ved Engelskmandens Bestræbelse for at afskjære Flygtningerne Landet, Forfølgelsen drog sig længere mod Nord og Øst, muligt kunde saa de skarpe Kikkerter opdage Masten mellem Øerne og — —

Allerede var Bjarne i Begreb med at ordre Masten nedfired— efter gammel Nordlands Skik, da et glad Beundringsraab undslap de speidende Sø-mænd: Begge Jagter havde gaaet under Stag og holdt nu for udfirede Skjøder mod Landet i Syd. Øiensynligt havde de dristige Skippere bemærket „Ellidas" kritiske Stilling og haabet ved sine Fartøiers udmærkede Seilads at vinde Land midt for Næsen af sin Forfølger. Denne raske, resolute Manøvre vilde ikke alene optage Krydserens hele Opmærksomhed, men ogsaa fjerne den fra „Ellidas" Havneplads. Der blev Fart i Vædekampen, og Interessen steg ved Udkiget paa Øen, eftersom Afstanden blev større og Udfaldet usikkert.

Timer forløb, Dagen gik, — endnu tabte man sig kun i Gisninger. Nu og da drønedes enkelte Skud langt ude i det Fjerne. Var nogen af Jagterne kapret? Man vidste det ikke, — Afstanden dækkede Svaret.

Den Nat blev der liden Søvn ombord i „Eliida”. Man hviskede og smaasnakkede sammen, i Grupper, Mand mellem Mand, og stadig lød de samme ubesvarede Spørgsmaal: „Er de fakket?” „Naar skal saa vi vove os ud herfra?” Man mærkede med et det alvorlige og farefulde ved Færden.

Henad Morgenen blev Chefen atter purret. Udkigsmanden troede at have bemærket den engelske Krydser i den vestlige Horisont. Ganske rigtig, — Seileren holdt atter nordpaa i østlig Baut. Nærmere og nærmere kom den, skarpere stak de frygtede Seil frem af den disede Morgenluft.

Det blev kun et Spørgsmaal: Vilde den holde Kurs, eller vilde den atter gjøre Kryds udover mod den vestlige Lofotrække? I det første Tilfælde, vilde man saa ikke blive opdaget? Mandskabet blev kaldt ombord, klar til at takle af og forberede til Forsvar paa Liv og Død, om man desuagtet skulde blive bemærket. Krydseren holdt stadig Kurs, — man kunde ikke opsætte længere. Kommandoen lød, langsomt

og sikkert sænkedes den store, tunge Mast under de øvede Hænder, Dækket gjordes klart, de smaa Kanoner ladedes med skarpt, Kugler stabledes op, frem kom skarptslebne Huggertes og tunge, lange Flintgeværer, — saa ventedes roligt og bestemt.

Bleg og skjælvende knælede nu Helga ved sin Mands Side agter ved Hytten. Ak! hvilken Bryllupsfærd! Hvor var ikke det rosenfarvede Skjær, hun havde seet alt i, pludselig visket bort af kold, mørk Virkelighed. — Hvor dæmrede ikke mørke Anelser i hendes Indre, der hvor Haabet før havde hersket seirende, lyst..

— Store Gud! hvor letsindigt, — taabeligt —

— taabeligt! Hun vovede knapt at se op i sin elskede Mands Ansigt — hun var jo Skyld i det Hele! Om han nu blev fanget, ført i det frygtede, engelske Fængsel, — maaske dræbt

— dræbt, ja — — dræbt — —! Hun skjulte Ansigtet i sine Hænder — Altsaa kommer de allerede — — Aa — —! — Hvorfor blev der ellers saadan Bevægelse blandt Folkene, og hvorfor ilede ogsaa Bjarne henover Dækket,, ladende hende ene tilbage —? —!

Men hvad er det? Bjarne kommer tilbage. Glæde straalere ud af hans Ansigt — —

„Helga! — Helga! vi er frelst! — —

Fienden har vendt, nu styrer han udover tilhavs igjen!"

„Gud være lovet, Bjarne! — O! hvilke Kvaler jeg har lidt i disse Timer, — jeg, som bærer Skylden for denne Reise —! . . . Men ser du nu, min elskede, om jeg ikke alligevel er din gode Fé, som beskytter dig — —!"

En Maaned er gaaet. For klodsrebede Seil jages „Ellida" henover Bølgetoppene, Bergen er i Sigte. Stormen var dog blevet hilset med Jubel ombord; den havde holdt de engelske Krydsere borte fra Skjærgaarden, saa „Ellida" og dens Følgesvende, der var i god Behold, kunde pløiet Stadthavet i god Fred og Ro. Reisen var ellers blevet lang, længere end forventet. Med den yderste Forsigtighed og Langsomhed havde man fulgt den lange Kyst sydover, atter og atter løbet i Skjul, ventet taalmodigt, indtil Faren var over, Speiderne var sendt ind i Byerne paa deres Vei for at kjøbslaa om Korn og altid vendt tilbage med uforrettet Sag — Nøden var almindelig. Nu satte man sin Lid til Hanseaternes gamle Stad - det handelslystne Bergen.

Her var alt i Bevægelse, men af en ganske anden Art end almindelig; man mærkede strax, at man var i Ufredstid, og at man befandt sig foran en By, der var forberedt paa at gjøre

energisk Modstand mod indtrængende Fiender. Fra de gamle, lappede Fæstningsværker paa begge Sider af Indløbet til Havnen pegede Rækker af svære Malmkanoner truende udover; Vagter og Mandskaber bredte sig udefter Voldene, marscherede af og traadte ind under Trommers Hvirvel; inde i Havnen laa Kanonbaade, Skibe og Fartøier af alle Klasser, armerede og bemandede, alt imedens Chalupper og Joller hastede mellem hinanden i det smale Indelukke.

Efter en Del Formaliteter fandt endelig „Ellida“ og dens Forløbere sig Plads indunder Bryggerne — Bjarne og hans Hustru steg iland, fulgt af Skipperne.

I Bergen kunde man ogsaa dengang faa nær nok alt muligt, bare man havde Penge — det er ikke for intet, at Tyskebryggen er kjendt i alle Verdens Søstæder. At kjøbe Korn paa Tyskebryggen nu var dog et andet Spørgsmaal — man rystede afslaaende paa Hovedet ad slig Handel. Men Bjarne slog klirrende paa sine fyldte Pengeposer — og, det hjalp da ogsaa denne Gang.

De gamle, pengegridske Hanseater raadslog først med sine vanskjøttede Kasser og sparsomt fyldte Kornboder, regnede saa ud og maalte af, knebent og beregnende som altid; her og

der kunde jo overlades lidt, spares ind paa. Forbruget — mod klingrende, vægtigt Sølv naturligvis — bare nu de letsindige Husmænd af Smaahandlere der nordpaa saa vilde paaskjønne Opofrelsen! Aa — det vilde de nok — Nordlændingen bøier altid Ryg i Bergen og betaler — under Kjøbmandens lune Smil!

Bjarne fik altsaa Last tilslut, — direkte Last, selv for i Uaar og Ufred at være, thi foruden at betale de tunge Priser maatte han overlade „Bergens Forsvar" den ene af sine smaa Hurtigseilere. Man fandt Behag i de ranke klippertbyggede Fartøier, — kunde komme til Nytte, mente man; og saa var det naturligvis, en afgjort Sag — skulde ellers være et Laan, saalænge!

Atter var „Eliida" paa Fart; For fulde Seil af sydlig Vind bugtede Jagterne sig gjen- nem den indre Led over Stadt, naaede den farlige Skjærgaard, hvor Kristianssund reiser sig op af Havet paa nøgne Klippeøer, saa ind igjen i Leden, der milelang og smal adskiller den skjønne, skovklædte Hitterø fra Fastlandet, videre og videre mod Nord, nu laa Foldenfjord aaben, bred og veirhaard. Holdt Vinden ved, som den lovede, vilde man være over inden Mørkets Frembrud næste Dag. Speideren havde været langt ude mod Havet i Vest og rappor-

terede intet mistænkeligt, altsaa satte man trøstig Kurs.

Ud paa Morgenens løiede dog Vinden af, stilnede ganske; Vindforandring kunde ventes. Seilene hang nu tungt og slapt ned efter Masten, slingrende snart om Styrbord, snart Bagbord; knagende og bragende strammedes Skjøder og Giringer for de heftige Ryk, eftersom F^artøiet kastedes hid og did.

Uendelig langsomt og kjedeligt sneg Dagen sig hen ved denne snegleagtige Fremadskriden — allerede led det ud paa Eftermiddagen, og endda havde man langt over Fjorden.

Da blaanede det endelig i Vest; den friske Havbris stak op med en bestemt, mørk Stribe langt derude, bredte sig videre, kom nærmere, dækkede hele Feltet af døsiges Bølger — Seilene fyldtes atter. Der blev Glæde og Liv ombord, lystig klang nu Sangen, naar der haledes ind i Skjøderne for skarp Bidevind.

Agter paa Halvdækket paa „Ellida" fik man pludselig travlt. Kikkerten vandrede fra Haand til Haand, selv Helga maatte være med at tage ind det Fjerne gennem Lindserne. En Seiler var dukket op af Gjæslingernes Skjærgaard vest i Havet, og den holdt ret ind Fjorden. Var det en Fiende eller en Landsmand? At vende om var ei at tænke paa, heller ikke at søge Land

nærmest i Øst; man var uden Tvivl allerede opdaget og vilde blive bevogtet, var det en Fiende, hvor man saa end søgte Skjul — og hvor den store Seiler ikke vovede sig ind, der vilde dens Chalupper finde dem; man maatte holde Kurs, søge at slippe bort i Mørket.

„Det er en Fiende, Hr. Norman, uden Tvivl“, tog Skipperen endelig Ordet og rakte Kikkerten. „Den gjør øjensynligt allerede Jagt paa os — alle Seil er tilsatte . . . Ser ogsaa ud til at være en god Seiler“, lagde han til betænkeligt.

„Nok muligt, Morten, men — hvad, De er jo godt kjendt heromkring? Tror De ikke, vi kunde narre ham ind mellem Skjærene, naar Mørket falder paa?“ spurgte Bjarne.

Et Smil fløi over Skipperens veirbidte Ansigt.

„Om vi ikke bliver fakket forinden, jo, — tungt lastet, som vi er. „Haraldsøkraaken“ er just en passende Plads at lade den Kjeltring tørne op paa. — Der er braadybt tæt under Skjæret paa den østre Side, men indenfor bry deler Braat i Braat“, svarede han med lav Stemme. — „Lad se! En Streg høiere der, Rormand, - hal saa ind Skjødernes klods, Folk“, lød hans Kommando høit og barskt.

Bjarne saa op.

„Gudskelov falder nu Mørket paa, — maa-ske lykkes det“.

Men Skipperen kommanderede atter: „Hold Lanterneklar om Styrbord og Bagbord“. —

„Hvad, Mand!“ udbød Bjarne forbauset, „vil De tænde Lanterneklar?“

„Naturligvis! — — Vi maa lyse ham Veien til hans Havneplads“, svarede Skipperen ondt og haardt.

Det løb Bjarne koldt nedad Ryggen, da han mødte Skipperens skumle Blik, saa nikkede han taus og vendte sig mod sin Hustru.

„Hvad mente han dermed, Bjarne?“ spurgte hun. „Han saa saa ond ud!“

„Aa, — jeg ved ikke rigtig“, svaredes undvigende. „Det er ellers bedst, du gaar ned i Kahytten nu, min Kjære — Aftenluften er kold“.

Men Helga opdagede sin Mands mørke, sky Blik og protesterede bestemt. Hun kunde ikke være alene i det trange Indelukke, naar Faren nærmede sig — umuligt — Angsten vilde dræbe hende, og, som altid, dermed blev det.

Imidlertid, eftersom Mørket kom over, kom ogsaa Krydseren nærmere, som den holdt slør ned mod „Ellida“, men endnu havde den ikke vist Spor af Fiendtligheder; man troede endog at have bemærket, at den gik under dansk Flag, signaliserede ogsaa gjentagende venskabeligt.

Man svarede nok, men lod sig ikke skuffe; det var det gamle engelske Kneb, inden Bredsidens lagdes til.

Naturens mørke, hemmelighedsfulde Slør havde nu bredt sig over alle Omgivelser, dækkede over de farlige Skjær og Undervandsgrunder, man styrede henimod, og dog var delingen, der tænkte paa Faren, man styrtede sig i, toges der fejl af en eneste Kompassstreg; frygteligere var den engelske „Man of War“, der fulgte i Kjølvandet, lyst i Sporet af „Ellidas“ Lanterner.

Man var taus og alvorlig ombord, kun Skipperen hastede frem og tilbage over Dækket, saaes snart ved Udkigsmanden forud, snart ved Rorgjængerens og Kompasset. Nu og da rettedes en Kommando, der punktlig og stille udførtes i samme Nu.

Timerne gik — agterud skimtedes nu saa vidt Forfølgerens hvide, mægtige Seilmasse stikke som et Spøgelse frem af et dunkelt Tilhulle. — Man syntes at opleve Dage i Kvarttimerne, der gik. —

„Ti Minutter endnu — ti Minutter — saa er det gjort! Enten vi eller ham“, hviskede Skipperen høitideligt. — „Men nu strax maa vi være der“. Hans brændende Øine vandrede

uroligt mellem det vægtige Lommeuhr og Af-skygningerne af Land om Bagbord.

Minutterne gik — Krydseren kom altid nærmere — snart hørtes Bølgernes Skvulp, naar de brødes mod dens brede Boug — endnu forblev Udkigsmanden forud taus.

„Hr. Bjarne!" lød det hæst fra Skipperens Mund. „Tager jeg ikke fejl, vil vi ret nu høre fra ham der", — han pegede agterud, — „og da vil det være raadeligt, at Deres Hustru ej er paa Dækket. Nu gjælder det Liv eller Død — for ham eller os! — Tiden, da vi skulde været der, er allerede ledet".

Men den ulykkelige Kvinde faldt paa Knæ, slagen af Rædsel og Fortvivlelse, i brændende, lidenskabelig Bøn.

Da knaldede det skarpt og tordnende agterud, — en, to Gange, — og to Ildstraaler lyste og forsvandt hurtig som Lynet — susende hvast og døvende jog Kuglerne henover og slog med et dumpt Klask gennem den vindspændte Seildug.

„Læg bi der, — giv op!" lød saa Tilraabet gennem Raaberen fra den engelske Officer.

„Det tænkte jeg nok", brummede Skipper Morten, „men ikke denne Gang!" — Udkigsmandens skarpe, pibende Signal kom just i rette Tid, men heller ikke et Øieblik for tidligt, til

Hjælp — Kommandoen fulgte: „Ind med Lanterneerne, hurtigt, Folk, — Roret ned, — Skjødterne los!" — Lysene sluktes, Jagten svaiede om, det brusede og durede af larmende Bølger om Bagbord, og en liden mørk, utydelig Gjenstand ilede forbi udfor, — det var det lille Skjær,, „Haraldsøkraaken". —

Et Øieblik endnu, saa knaldede det atter fra Engelskmandens Boug, men nu jog Kuglerne ud i den tomme Luft, kun viste de hurtige Lysglimt, at Mortens vovelige Krigspuds var ved at lykkes — Krydseren styrede ret ind i Brændingen.

Vilde, høie Raab hævede sig i samme Øieblik, men — forsent. Det knagede med frygtelig Larm, - med voldsom, knusende Kraft stødte Skibet mod Klippen — Bølgerne løftede sig, kastede sig med rasende Brøl over sit Bytte!

Gysende og skjælvende lyttede man nu ombord i „Ellida" til de hæse Nødraab og skjærende Skrig af Mennesker i Dødskamp med Elementerne, men ingen Haand rørte sig til Ransmændenes Redning. Og dog, — der er intet forfærdeligere Syn for Sømanden end Kameraters, Medmenneskers Omkommen i Bølgerne, intet, der lader ham hurtigere glemme egen Fare end Lyden af dette fortvivlede, gurglende Surl fra menneskelige Struber ud i Havet.

I den korte Tid, der medgik til denne Forandring i Situationen, havde Helga vedvarende knælet ved Hytten i lidenskabelige Klageudbrud, nu faldt de Ulykkeliges Nødskrig over hende med en ny Lammelse — kastede hende ind i en ny Forfærdelse. Stillingen blev hende klar, og uden at kunne gjøre sig selv Rede herfor, oprørtes hendes veke, stemningsfulde Sind mod Skipper Mortens lumskt anlagte Plan, som nu var i Fuldbyrkelse. Paa ægte Kvindemanér glemte hun Fienden for Mennesket, glemte at Fiendens Undergang kun var hendes egen Redning.

„Gud i Himmelen, Morten!” raabte hun heftigt, „hvad har De gjort? . . . Bjarne! Vil du lade alle de Mennesker ynkelig omkomme? Til Hjælp! Til Hjælp!”

„Er du afsindig, Helga! De er jo Fiender, der — —”

„Fiender —! Store Gud! Dette er jo Mord — Mord —! For Himlens Skyld! til Hjælp — hurtigt!”

„Stille, Helga! Stille!” afbrød Bjarne hende barskt. „Der sker dem kun Ret — Ransmændene modtager sin Straf”.

„Aa, — det er Skjændsel! Skjændsel komme over Eder for den Nidingsdaad! Bjarne i Bjarne! hør dog de Ulykkeliges Skrig!”

Og Skrigene lød atter gennem Mørket. Rystende og bævende skar de gennem de brave Sømænds Hjerter, jagende paa Flugt Hevners Dæmoner.

„Din Forbandelse kommer over os, ulykkelige Kvinde!“ hviskede Bjarne endelig klangløst gennem Tausheden, som fulgte — „thi nu fører du os alle i Fordærvelse!“ Saa hævede han Stemmen høit og bydende: „Klargjør Storbaadene til Redning; — fem Mand i hver Baad, fuldt bevæbnet; — Styrbord med Roret; — bras op! — Tag Kommandoen over Baadene, Skipper; frem saa med Lanterne!“

Jagten brasede op, Baadene firedes af Daviderne, Mændene sprang i — kun Skipper Morten vægrede sig med kraftige Indvendinger.

„Afsted, Mand, — afsted! — afbrød hans Herre ham, — „men forsigtig! Bind hver vaabenfør Mand, I bjerger ind, om nødvendigt. — Nu, gjør Eders Pligt som brave Sømænd! — — Kun forsigtig — forsigtig!“ tilraabte han endnu engang Mandskaberne, idet de stødte fraborde og hurtig fjernede sig med de lysende Blændlygter agterud.

Endnu var der otte Mand foruden Bjarne — ombord i „Ellida“, mer end tilstrækkeligt til at haandtere Seilene under de smaa Kryds, der gjordes udover Fjorden, medens

man ventede paa Redningsmandskaberne. Dog, mørk og alvorlig skred Bjarne henover Agterdækket. For første Gang angrede han at have givet efter for sine Følelser — han forbandede sin Svaghed.

Om nu de Slyngler overlistede hans Mænd —? Man havde jo med Engelskmænd at gjøre — havde det endda været Svensker. Lod vel Skipper Morten sig narre? Alligevel, — alligevel, — den frygtelige Mistanke vilde ikke give slip; — havde han endda gaet selv — —.

Afstanden fra Redningsstedet blev for stor, der gjordes Kryds. Mandskaberne var i fuldt Arbeide med Redningen, kunde man mærke — nu gjordes Kryds igjen, og atter lyttede man til Mistankens uheldsvangre Hvisken.

Lidt efter sagtnede Raabene og Larmen, i næste Kryds indover troede man at kunne optage Baadene.

Da! Var ogsaa det Nødraab — eller — eller? —! Sveden perlede frem paa Bjarnes Pande, trods den kolde Natteluft. Han lyttede — lyttede — tog han fejl?

Lød ikke Raabene som under en Kamp paa Livet med Vaabens Klirren — — —? De stirrende, brændende Øine kunde ikke løse Spørgsmaalet; Mørket dækkede over hemmelighedsfuldt.

— — „Klar til at vende; — lad falde!" raabte han hvast - Uvisheden blev uudholdelig — og indover mod Skjærene bar det i ny Baut.

Raabene hørte snart op — alt syntes stille ved Strandingsstedet, kun Brændingernes ensformig langtrukne Brummen lød dæmpet og fjernt gennem Nattens Stilhed. Var det ikke paafaldende? Og hvad var det? Lygteskinnene forsvundet!

Man lyttede — lød ikke taktfaste Aareslag, men dæmpet? — „Hold skarpt Udkig forud; alle Mand paa Plads ved Skjøderne!" kommanderede Bjarne igjen og greb Raaberen.

Baadene derude raabtes an — intet Svar, — endnu et Tilraab — samme Resultat. Aareslagene syntes ophørt — maaske havde man tidligere ogsaa hørt fejl. Men den kolde Sved sprang atter frem paa Bjarnes Pande — valdet ikke klart? Havde ikke de æreløse Ransmænd overlistet sine Redningsmænd og taget Baadene i Besiddelse? I saa Tilfælde, — hvilken Skjæbne havde saa de stakkels Folk lidt — og hvad forestod vel nu?

„Almægtige!" Ordet frøs paa Bjarnes skjælvende Læber; thi gennem Mørket nær ved lød som af Dybet Skipper Mortens Røst: „Fortabt! Vend om — —!"

Frygtelige engelse Eder paafulgte Ordene

— Vaaben klirrede — Røsten døde i en Rallen. Men i samme Øieblik skar Baadsmandspiben gennem Luften og: „Hal ud, Manne, — hal ud, — Prisen er vor!" lød den engelske Officers Kommando.

Bjarne vilde lige til at raabe ud sin Ordre, da et skjærende Skrig bag ham bragte ham til at holde inde. — Det var Helga, som med opløftede Arme styrtede omkuld paa Dækket —. Han vilde løbe hen til hende, men Øieblikkets overhængende Fare bragte ham til Besindighed, „Bring hende ned!" befalede han kort til en tililende Matros, — og rolig og bestemt lød nu hans Kommando.

Var det Tilfældighed, eller var det Faren, der indgjød Bjarne denne Snarraadighed? — Istedetfor at gjøre Baut, som Engelskmændene havde ventet og haabet, kastede han Roret i Luvart, slap Skjøderne løs og gik under Stag — Jagten svaiede rundt som en Top i den friske Bris — „Eliida" var frelst!

Men nede i Kahytten laa der en stakkels ulykkelig Kvinde.

Bevidstheden var vel vendt tilbage, men ud af det feberhede, glødende Ansigt luede en fortærende Brand, og nu og da lød sagte Klager eller heftige, angstfulde Skrig over de blodløse Læber.

Kun naar Bjarne talede, alvorligt og kærligt, lagde de heftige Udbrud sig, dog atter og atter brød de ud igjen med vild, uhyggelig-Heftighed — — —

Endnu da Morgendagen sendte de første, muntre Straaler af Lys ned gennem det trange Skylight til „Ellidas" Kahyt, fandt de en ensom, bøiet Mand over den Syges Leie, og over hans Læber hviskedes uophørligt, som i sagte Bøn.:

„Nei, — nei, — kun ikke dette! — — — — — Nei, — nei, — kun ikke dette!" — — — — —

Man havde altsaa sluppet bort fra Faren, men for hvilket Offer! Med Dagen og Drøftelsen af Nattens sørgelige Hændelser kom ogsaa Bitterheden; denne forsvandt dog snart for det opdukkende bitre Had mod Engelskmændene, og blandt Mandskabet lød derfor snart det enstemmige Raab om Hævn.

Saaledes var det en Aften, Bjarne som sædvanlig sad vaagende over sin Hustru, at han blev overrasket i sine sørgelige Drømmerier ved to af Folkenes Indtræden.

„Skipper!" begyndte den ene, som optraadte som en Slags Deputeret for Mandskabet, der nu imidlertid var forstærket med nogle Mænd fra det lille Fartøi. „Det blev, Gud bedre, en sørgelig Udgang paa denne Reise,

hvis vi da kan haabe, at ingen flere Ulykker skal ramme os Men hvad skal vi svare den strenge Herre, naar vi kommer hjem?"

Bjarne sukkede. Ja, hvorledes skulde han svare sin Fader, hvorledes skulde han svare alle dem, som krævede sine — og hans Hustru — — hans stakkels Hustru — —!

Den ordførende Matros hostede beklemmt,, medens han snuede og dreiede sin Hat mellem de barkede Næver, og den anden bøiede høitideligt sit Hoved, naar han nu og da havde skottet bort paa den Syge.

„Vi har talt over denne Sag forud i Lugaren, Skipper", begyndte Manden igjen, „og vi har fundet, at man ikke burde lægge for megen Skyld paa hende, — Gud unde hende Hilsen", — han pegede mod Helgas Lugar — „men mere tage det som en Herrens Tilskikkelse —"

„Tak, Tak, min brave Lars!" afbrød Bjarne ham bevæget. „Du har ellers Ret, — vi faar nok dele den Skyld, men — — — — men — — — — " Han stirrede mørkt frem for sig.

„Saaledes mente ogsaa vi det, — netop saaledes, Skipper Vi er alle delagtige i Skyld, om der er nogen Men derfor er det vort ringe Raad, at vi, — at der, naar vi kommer hjem, ikke tales videre om, hvorledes Ulykken rammede os, men at kun I, Skipper,

afgør den Sag med den strenge Herre
 Og naar vi saa har losset Kornet, saa — om
 I vil, som vi — reiser vi ud for at finde Rans-
 mændene, bringer vore Kamerater hjem med
 os eller ogsaa Hævnen Farligt langt kan
 vel ikke de Kjeltringer være kommet, mener
 vi, — og vi vil let faa opspurgt deres Opholds-
 sted".

Bjarne betænkte sig, inden han svarede.
 Skulde han sætte endnu flere af sit Folks Liv
 paa Spil — var det ikke nok med det, som
 allerede var gjort — vilde vel endnu nogen af
 Skipper Mortens Folk kunne reddes — desuden,
 Faderen, — vilde han tillade et saadant Togt — ?
 Men Lars afgjorde snart hans Betænkelighed;
 de vilde vælge sin egen Fører, om ikke Skipperen
 turde følge med; fik de ikke et Fartøi, saa kunde
 vel nogle Storbaader rustes ud.

Togtet blev saaledes bestemt, og Bjarne
 følte sig efter denne Aften ikke længere saa
 nedbrudt, nu havde han atter noget at samle sin
 Kraft om. Det fik nu briste eller bære.

En Uge efter denne ovenfor skildrede fryg-
 telige Nat ved „Haraldsøkraaken" opdagede de
 speidende Øine fra „Udsigten" paa Kongsvold
 to Seil ude i Fjordgabet. — Det var „Ellida" og
 dens Ledsager, der kom hjem med den dyre-
 købte Kornlast. — Og som for 5 Aar siden,

saaledes besvaredes ogsaa nu de glade Velkomsthilsener med dyster Taushed ombord, — men nu kunde man ogsaa strax fatte denne, da Bjarne steg iland med sit sørgeligt indskrumpede Følge — og sin ulykkelige Brud.

Inde paa Kontoret hos den gamle Norman førtes en alvorlig Samtale.

Den strenge Herre var yderst opbragt over sin Søns svage Optræden i det kritiske Øieblik — „Følgen af at sende en Gutunge ud paa egen Haand" — og „saa lade sig lede af en Kvindes overspændte Følelser" — „Skulde man hørt Magen til dumme Streger — Taabeligheder — Taabeligheder —!"

„Fader!" afbrød Bjarne ham alvorligt. „Bebreid ikke hende, men vel mig; — hun faar maaske lide for sin ubevidste Forseelse med et helt Liv i Mørke, — en frygtelig Straf, Fader! Og vel gaar heller ikke jeg da uden min Del —!"

Faderen saa op i Sønnens sorgtunge Ansigt, dette Ansigt, som nu næsten var strengt og furet som en gammel Mands, og han undrede sig over, at han ikke havde seet, hvilken skrækkelig Forandring hans unge, livsglade Søn havde undergaaet paa den korte Tid. Skulde det vel ogsaa være saa galt fat med Helga? Skulde Sagen virkelig være saa alvorlig? — Den Gamles

barske Ansigt glattedes lidt efter lidt, — saa spurgte han: „Hvorledes har du ellers tænkt dig at svare alle de Familier, som kræver sine-Mænd tilbage?”

Men Bjarne aabnede Kontordøren og kaldte — — Derude stod Lars og Skibsmandskabet.

„Disse vil besvare dit Spørgsmaal, Fader”.

Den gamle, strenge Herre forbausedes endnu mere, eftersom Lars gjorde Rede for sig og sine Kamerater, men da Talen kom om at gjøre Togt mod Engelskmændene, rynkede han Panden..

„Ikke flere af de Dumheder, Lars, — ikke,, siger jeg!”

Men Lars lod sig ikke forbløffe. De var allesammen fast bestemt paa at gjøre Togtet, og blev ikke den unge Norman med, saa skulde ikke det hindre.

„Du ser saaledes, Fader”, tog Bjarne i med, „at jeg mindre end nogen anden kan trække mig tilbage, — det har ellers ikke været > min Agt —”

„Ogsaa mod min Befaling?” spurgte Faderen hvast.

„Ikke saa, Fader, — ikke saa, Fader, — tving mig ikke til at trodse dig, — Ulykken er vel tung nok at bære, som den er, — men, om vi kunde redde nogle af vore Folk, skulde-vel ogsaa det være værd et Forsøg”.

Den Gamle vilde dog denne Gang ikke saa let give tabt, og det er ikke godt at vide, hvad Udfaldet vilde blevet, da Samtalen pludselig afbrødes ved, at Bjarnes Svigerfader, den gamle Præst, kom styrrende ind med forstyrret Ansigt.

„Bjarne Norman!“ raabte han truende, „hvad har du gjort med min Datter, min Helga, — min stakkels, arme Helga —? . . . Hun er jo vanvittig, — kjender hverken Far eller Mor —!
— Min Datter, Mand! — hører du, — min Datter! — hvad har Du gjort med hende?“ skreg han, medens de stride Taarer rullede nedover det ærværdige Ansigt.

„Fat Eder, Svigerfader!“ gjenmælte Bjarne roligt. „Den almægtige Gud raader for Skjæbner, — ikke jeg!“

„Gud! — Gud! — siger du! — Ha! — nei, det er du, som skal staa mig til Regnskab for hende! — Hvad har I gjort med hende, — hører I, — svar mig, — hvad har I gjort med hende?“ Og den ulykkelige Mands Øine fæstede sig snart ved en snart en anden af de Tilstedeværende.

„Med Forlov, ærværdige Fader, saa er det, som Skipper Bjarne siger“, tog da Lars til Gjenmæle. „Gud den almægtige raader for denne Tilskikkelse, thi hun mistede sin Forstand under Myrderiets Rædsel —“.

„Myrderiet? —! — Har da ogsaa nogen mistet Livet?”

Ja — se Eder om, Svigerfader, — her er vi alle, — alle vi, som har sluppet undaf Engelskmændenes Klør, og sig os, om I saa tror at kunne være alene om Eders Sorg, — disse, som har mistet sine Sønner, Brødre eller Fædre, og jeg — tror I ikke saa, at ogsaa vi har Grund til at klage — til at sørge bitterlig —?”

Den gamle Præstemand sænkede sønderknust sit graa Hoved, foldede sine Hænder og hviskede høitideligt: „Gud se i Naade ned til dine Børn og vende alt til det bedste!”

Og den dybt rystede gamle Mand forlod sagte Værelset for at begive sig hjem til sit nu saa triste og øde Hus.

Inde i Kontoret var der efter denne Scene opstaaet en dyb Taushed. Da reiste den gamle Norman sig med synligt Besvær fra den skindklædte Sofa. „Bjarne!” sagde han, — „Børn! Jeg vil ikke forholde Eder i Eders Forsæt . . . Da Ulykken kun har rammet Eder, har I ogsaa Ret til selv at lægge Planen for Fremtiden . . . Heller ikke vil jeg gribe ind i den Almægtiges Styrelse, thi er det hans Vilje, at vi alle skulle gaa tilgrunde, saa ske det uden Knur eller Klage”.

Den Gamle stirrede taust frem for sig, som saa han med ét ind i Fremtiden. Der gik en

smertelig Trækning over hans furede Ansigt — „Nei, — nei, — ikke endnu, — lad mit Værk faa staa endnu en Tid, — endnu en Tid, ikke endnu". — Hefdigt slog han ud med Haanden, som vilde han afværge en pludselig Fare, Aabenbart syntes han i dette Øieblik ikke at mærke nogen af de Tilstedeværende, — talte som til et opdukkende Billede for hans Fantasi — —. Saa slappedes hans Træk gradvis, grebes han ligesom af en dyb Resignation. „Din Vilje ske!" syntes hans Læber svagt at hviske, medens hans ellers saa blodfulde Ansigt blev askegraat blegt.

Forbauset og forfærdet stirrede de Omkringstaaende paa dette sære Spil af Følelser. Men i hin Tid, da Overtro var saa fremherskende, tog man det som en Fremsynts Varsel om Fremtiden, og det alvorlige Varsel, som her gaves, lagde et mørkt Alvor over de haardføre Mænd. Dog, ingen Knurren eller Klage lød; det havde jo den gamle Husbond sagt ikke anstod dem.

Men fra den Dag var den gamle, viljestærke, strenge Norman kun en Skygge af sig selv. Svag og viljeløs kunde han nu ledes som et Barn, — kun nu og da smilede han, naar han betragtede de prægtige Huse og Pakboder og Havnen med de mange Fartøier. Det var jo

hans Værk, — skulde det nu synke i Grus, — gaa ynkeligt tilgrunde — altsammen — ?

Imidlertid lossedes „Ellidas" Kornlast, og det dyrekjøbte Korn deltes ud mellem Bygdens Familier.

Under alt dette var Bjarne stadig tilstede; paa ham hvilede nu alt Arbeide og Ansvar, — og saaledes beskjæftiget blev der kun ringe Tid at ofre paa den stakkels Helga, hvis Sygdom dog, efter den langveisfra hentede Doktors Udsagn, syntes at skulde forbedre sig. Der var virkelig godt Haab, bare ikke noget nyt stødte til, — kun stadig Ro og omhyggelig, kjærlig Pleie. Det fik hun ogsaa i rigeligt Maal.

Imidlertid forberedtes hurtigt det forestaaende Togt mod Engelskmændene, — der var ingen Tid at tabe, — og de nødvendige Mandskaber opdreves let blandt de mange Frivillige, som meldte sig.

Denne Gang valgtes den letseilende, mindre Jagt „Freja" til at føre de bevæbnede Skarer, og den Morgen, Vinden føieligt førte dem ud Fjorden, tog den med sig mange varme Ønsker og fortrøstningsfulde Haab om Seier. Vi skal se, hvorledes disse gik i Opfyldelse.

Neppe var Jagten kommet ud forbi Fjordens yderste Punkt — der hvor Handelsstedet Korsnæs ligger — før den praiedes af en Fisker-

baad, og stor blev Glæden ombord, da man af denne optog en Mand ved Navn Ole Kristian, en af de raskeste af de Mænd, som blev borte hin Nat ved Haraldsøkraaken. Hvad Manden nu kunde underrette om Fienden, blev bestemmende for Færden.

Efter at have faaet besvaret Spørgsmaalet om, hvor man agtede sig hen, ytrede han mørkt: „Ja, — noget Tog til Undsætning for vore Kamerater kan det vel — Gud bedre — ikke blive, men vel et Hævntog mod Drabsmændene ! — Der er vel neppe mere end 3 af os nu ilive, hvis da ikke de to, som holdtes fangen sammen med mig, endnu lever paa Røvernes Naade!"

Stemningen blandt Folkene blev ved disse Ord dyster, og truende Ansigter omkring den Talende fortalte tydeligt, hvad der ventede Fienden, naar man endelig mødtes. „Herom vil vi dog snart faa Vished", fortsatte Ole, „thi Fienden kan ikke være langt borte".

Han gjorde nu Rede for, hvorledes de pligtskyldigst havde reddet ind de engelske Mandskaber ved Haraldsøkraaken og efter Ordre bundet hver vaabenfør Mand. Under Tummelen kom Baadene fra hinanden, og den Baad, hvori han var, arbeidede saaledes med at optage de forliste Folk paa Vragets østre Side — de andre to paa den vestre. Som de holdt paa med Red-

ningsarbeidet, stevnede pludselig en Baad mod dem fra Syd. De troede ganske naturligt i Begyndelsen, at det var en Kameratbaad, der nu ogsaa kom over paa den Side, — mørkt var det ogsaa, saa de ikke tydeligt kunde skjelve den — kun syntes det paafaldende, at Baaden ingen Lanterne havde, — men fæstede sig dog ikke videre herved, eftersom de saa den bjerge ind Folk, — maatte vel være en af Mortens Baader, som ved et Tilfælde havde mistet Lanternen. De blev dog hurtigt revet ud af denne Vildfarelse, thi den mørke Baad stevnede med ét lige paa, og som den kom nær, saaes med Forfærdelse, at det var en engelsk Chalup, myldrende fuld af bevæbnede Mænd.

Hvorledes denne var blevet reddet hel fra Vraget, er ikke godt at sige; Ole mente, efter hvad han siden havde hørt, at Chaluppen havde været firet klar til Entring af „Ellida“, lige før Skibet stødte mod Klippen, — havde saa reddet sig undaf og siden holdt sig skjult af Mørket.

„Vor Styrmand tabte dog ikke Modet“, fortalte Ole, „men raabte, at vi skulde gribe Øxerne og hugge løs! Baadene stødte sammen, og jeg saa Styrmanden kløve Hovedet paa den forrest fremstormende Fiende . . . Jeg var forud i Baaden og skulde ogsaa lige til at gjøre mit bedste, da en af de reddede Fyre væltede sig

mellem mine Ben, saa jeg faldt. Dette reddede nok mit Liv, men forbitret greb jeg Karlen og sendte ham hovedkuls ud i Søen; — i samme Øieblik blev jeg angrebet bagfra, kastet omkuld og bundet. Mine Kamerater værgede sig godt, men faldt snart den ene efter den anden, kun Styrmanden holdt længe Stand, og under høie Raab spredte han Død og Ødelæggelse til Høire og Venstre med sin frygtelige Øxe. Jeg frydede mig trods den slemme Stilling, jeg selv var i, haabede ogsaa saa smaat, at Styrmandens Raab skulde kalde de andre Baade til Hjælp. Øiensynligt var ogsaa dette hans Tanke, — eller ogsaa mente han dermed at varsle Skipper Morten for Faren.

Den engelske Officer opmuntrede sine Folk til at faa en Ende paa Legen; — Styrmanden blev angrebet fra alle Sider, — snart saa jeg ham segne om Ære være den tapre Mand! Ligene kastedes nu hurtigt i Søen, efteråt de af os Indbjergede var blevet befriet og jeg ikke videre blideligt kastet over i Chaluppen; Matroserne greb til Aarerne; det gjaldt nu de andre Baade, — maaske „Ellida“.

Jeg tænkte dog, at om Morten havde mærket Faren, maatte han let kunnet sluppet undaf, — enten nordover paa den indre Side af Skjæret eller ogsaa over Land i Vest. Denne sidste

Maade at slippe bort paa havde dog neppe været lians Tanke et Øieblik, naar han ogsaa skulde tænke paa at redde „Ellida“. Altsaa nordover. Den Vei saa vi ogsaa Mortens Baade ile med de lysende Lanterner, som vi kom nedover forbi Vragets Agterdel. Chaluppen fulgte, indtil de lysende Lanterner blev borte, saa vendtes pludseligt helt om og roedes tilbage, som vær det Officerens Mening at formøde de Flygtende, — kommet i Skjul bag Vraget og Klippen kommanderedes imidlertid: „hold ind!“ og dyb Taushed paabødes. Jeg spekulerede paa, hvad den Manøvre skulde betyde. Ventede han, at Morten alligevel vilde søge ud denne sydlige Vei? — — — Den Gang forregnede du dig, tænkte jeg dog strax noksaa muntert, Desværre, det var nok Morten, som gjorde det; thi vi havde neppe ligget mange Øieblkke, før <der hørtes hurtige, taktfaste Aareslag af op-roende Baade. Det var Morten, som for anden Gang troede at kunne narre Fienden, men denne Gang beregnede uden at tage den engelske Officers Sluhed med i Betragtning, eller den Visdom, han allerede havde faaet ved Kaperens Stranding. . . . Jeg besluttede at forsøge det Yderste for mine Kameraters Redning, — men hvorledes? Kjæltringerne havde kneblet mig for at forebygge nogen Alarm fra min Side,

der kunde ødelægge det Hele. Og alligevel var det det, jeg absolut maatte gjøre — og medens der endnu var Tid. Baadene hørtes nu ganske nær ved — nogle Øieblikke endnu — og de vilde være fortabte —! Endelig lykkedes det mig ved Anspændelse af mine Musklers hele Kraft at gjøre saameget Støi, at en Matros forbitret vendte sig mod mig og med et høit Raab, forglemmende sig selv, gav mig et voldsomt Slag midt i Ansigtet. Jeg var dog noksaa fornøiet dermed, thi Aareslagene hørte op, og ganske tydeligt lød Skipper Mortens hurtige Kommando. Hvad som siden hændte, ved jeg kun lidt om, for ledsaget af en ny Forbandelse fik jeg atter et Slag, saa jeg tabte Bevidstheden.

Da jeg endelig vaagnede, var der stor Ophidselse blandt Mændene i Chaluppen; ude mod Øst saa jeg „Ellidas" Lanterner blinke, og ved min Side laa to Kamerater bundne. Det var Andreas og Olaus, men kun Olaus havde været med paa Skipper Mortens Baad . . . Andreas fortalte mig siden, at han og to andre havde paa Mortens Kommando gaaet over i Skipperens Baad, hvor de vilde holde Stand mod Engelskmændene; de Tilbageblevne skulde saa ro af alle Kræfter til „Ellida" og underrette om Faren. Om de to naaede Eder, maa I selv kunne berette".

Bjarne rystede paa Hovedet. „Nei!" svarede han mørkt. „Det, som varslede os, var den brave Mortens døende Raab: Vend om, — fortabt!"

„Resten af min Beretning er snart fortalt", fortsatte Ole efter en Pause. „Det engelske Skib var en Kaper. Mandskab og Officerer bestod derfor af sammenskrabede Folk, og at de ikke var af Mors bedste Børn, har de bevist overalt med at røve og plyndre uden Naade . . . En svensk Baadsmand — den bedste af hele Røverbanden og som forresten nød megen Anseelse — betroede mig, at jeg kunde takke ham for Livet, — ligesaa de andre to, — thi det var paa hans Raad, at man havde holdt Liv i os for siden at bruge os som Lodser . . . Paa et Handelssted nordpaa Helgeland fik Banden fat i en Jagt, som Toget fortsattes med. Nu havde vi da Tag over Hovedet — før overnattedes ellers, hvor det kunde falde sig, snart i Klippehuler eller under aaben Himmel, snart i en eller anden Fiskerhytte, efteråt Beboerne var drevne bort, — altid maatte saa vi Fanger døie mest Ondt. Men paa de fleste Steder opefter Landet blev vi modtagne paa en Maade, som vidnede om, at man var forberedt paa vort Komme. Maaske var det de undslupne Kamerater, som havde underrettet Befolkningen.

At jeg nu er her, kan ogsaa takkes den svenske Baadsmand, som i al Venlighed havde raadet til, at man skulde søge op „Ellidas” Hjemsted og plyndre der, da han mente, der maatte være Rigdom at svælge i, og man vel neppe der var forberedt paa Overfald. Til Kongsvold skulde vi altsaa nu lodse Røverne.

Da undfangede jeg den Idé, som frelste mig. Jeg fortalte Røverne om Tore Hunds umaadelige Skat, som var skjult paa Skjærvø her vestenfor, og tilbød mig med Livs Fortabelse at lede den op for dem. Man bed paa min Krog. Nu ved I alle, hvor vanskeligt Landskabet er paa Skjærvø, — Klipperevner, — Huler og en Uendelighed af vældige Stenblokke, hvor det er let at gemme sig bort. Kommet did op lykkedes mig saaledes temmelig let at slippe bort fra mine Oppassere og skjule mig, men forinden havde jeg kommet overens med Andreas og Olaus om, at de siden skulde lodse Røverne ud til Fiskeværerne i Lofoten og holde det gaaende derude, indtil jeg kunde bringe Hjælp og Redning fra Kongsvold. Nær havde dette blevet min sidste Gjerning; thi i hele tre Dage fik jeg vente paa at komme fra Landet. Fiskere ro ofte forbi, men paa Grund af den herskende Tro om, at Uvætter og Trolde huserer paa Øen omkring Tore Hunds Skat, saa var

der ingen, som turde lande for at optage mig. Jeg sprang i Søen og forsøgte at svømme hen til Fiskerne, men da blev det rigtig galt; de troede da ganske sikkert, at jeg var et Utsyke og roede bort af alle Kræfter. Endelig fik jeg ved ihærdig Raaben en enslig Roende stanset og blev optaget. — Og nu — ja, nu staar kun igjen Hævnens Udøvelse —!" Han vendte sig med et tilfreds Blik mod de kraftige, alvorlige Mænd, der opmærksomt havde lyttet til den lange, omstændelige Fortælling.

Kursen sattes nu mod Lofoten. Man seilte fra Fiskevær til Fiskevær — uden Resultat. Hvor man kom frem, havde Røverne enten været der og troedes være draget mod det eller hint. Sted, eller ogsaa havde man ikke seet dem.

Saaledes flakkedes om, allerede havde man forladt det yderst liggende Lofoten og var kommet nordefter igjen, da man en Aften ved et Handelssted fik Underretning om, at et fremmed, mistænkeligt udseende Fartøi om Morgenens var seilt for østlig Kurs mod Fastlandet.

Gjaldt Kursen Kongsvold? — — —

Høsten var nu indtraadt med sit Mørke, sin Gru; — den tunge, knugende Tid, alle Nordlændinger imødeser med saa megen Beklemthed og Uro; Tiden, naar Høstvinden uventet reiser sig, jager i Stormløb med isnende Drag gjennem

Fjeldskar og Kløfter, larmer med Tagsten og Vinduesskodder, uler og hylér om Stræder og Hjørner, piber ind i hver en aaben Sprække, sender sine kolde Pust ned igjennem Skorstenspiberne, saa det kjendes i alle Stuens Kroge,, og man føler, man ikke kan gjemme sig bort,
 — og saa Havet tirret til Raseri under tordnende Brøl styrter sig over Holmer og Skjær, — spreder Skræk og Rædsel, hvor det naar frem, da, naar Sagnene fødes paany om Havdraug og Marmæl og Havets andre Utysker,
 — da man lister sig omkring med en Overtro, der lægger sig paa Sindet, saa man blir mørkerød og sky^r. Da er det, Naturen paatrykker Menneskerne deroppe sit eiendommelige Særpræg. — — — Men Høsten kan ogsaa være skjøn, vidunderlig skjøn, i denne barske, vilde Natur. Naar Maanen stiger frem af de mørke Skylag, bugter sig ind mellem Øerne med sit zitrende, blege Lys, bygger de underligste,, fantastiske Mure og Borge ud af stærke Skygger, og Bølgerne under Havfruers daarende, lokkende Sang og i tusinde Falders Skin leger muntre Lege indimellem, medens Fjeldene i mørke Hærklæder og flagrende Kapper holder urokkelig Vagt ovenover, da smiler og blinker ogsaa Stjernerne med tusinde klare Blikke mod den ellers saa barske Natur, og Smilet meddeler sig;

ogsaa til Mennesket, saa det andagtsfuldt bøier sig erkjendende for Naturens gribende Høitidsstund.

Nu blikkede ogsaa Stjernerne venligt ned paa Jorden, og Maanen legede med Lysglimt omkap med Morilden foran „Frejas“ Boug, som den kløv Bølgerne for fulde Seil.

Men ombord havde man ingen Forstaaelse af Naturens ophøiede Leg, nu lød høiere end nogensinde før Raabet om Hævn fra de forpinte Menneskers Bryst, nu var maaske den alvorlige Stund kommet, den alvorligste af alle dem, der tidligere var oplevet af denne Skare Hævnere, den Stund, da man skulde staa Ansigt til Ansigt med Dødsfienden — maaske paa Fædrehjemmets rygende Ruiner. Ja, thi alle erindrede nu den Fremsyntes Varsel om Fremtiden — — —

Det led allerede langt over Midnat, da man naaede Korsnæs — Begyndelsen til Fjorden. Med bankende Hjerter speidede alle indefter. —

Var det Fantasien, der fremgjøglede dette Billede, eller var det virkelig Reflex af Ild, der farvede Fjeldene derinde med sit Guld, — Røg, der formørkede den stjerneklare Himmel — —? Hvor blæste ikke Høstvinden nu for svagt, hvor gik det nu ikke for smaat med at komme frem gjennem dette Fjordstykke, som for nogle Uger siden syntes saa altfor kort — —!

„Kongsvold brænder! —Kongsvold brænder!" lød Raabet fra „Frejas" Boug.

Brænder! — brænder! lød det som et Ekko i hver Mands Bryst, og Vaaben lynede under luende Blikke i blege Ansigter.

Thi hvem havde vel forarsaget den Brand uden Fienden — denne Fiende, hvis Undergang nu svores under Himmelen høie Alter. — —

Endelig naaede man frem. Fienden havde været saa optaget med sit Plyndringsarbeide, at det var kun i yderste Tid Mandskaberne lystrede Ordre og flygtede ombord i sit Fartøi, nu skrækslagne over det 5 uventede Angreb og Kuglers Hvinen fra „Frejas" smaa Kanoner. Betjeningen ombord i „Freja" var vel ikke øvede Kanonerer, men nu og da traf dog en Kugle den Flygtende, anrettende følelige Tab paa Rig og Mandskab, som Skuddene kom langskibs ind.

Den fiendtlige Officer indsaa det umulige i at fortsætte paa denne Maade; —enten maatte han give op og modtage en Entring, eller ogsaa søge Land. Han valgte det sidste — maaske var Mandskabet demoraliseret, som gjerne er Tilfældet med Røvere og Mordere, naar virkelig Fare truer og de føler, at Hævnen er over dem —.

Vinden blæste ret ind Fjorden, derfor styrede Engelskmanden lige frem mod en liden

Bugt, der dannes af en fremspringende, skovklædt Odde og et stupbrat Fjeld. Der syntes ham en udmærket Anledning at slippe bort op efter Aasen, der bærer lige op forbi Fjeldets Topplateau. Men her naaede Bjarne ham, og her udkjæmpedes den sidste Kamp med Englændernes fuldstændige Tilintetgjørelse.

„Svensktinden" kaldes Fjeldet, ved hvis Fod Kampen stod, og Folket i Fjorden fortæller et Sagn om, at en Fjeldlap under Krigen med Sverige omkring 1658 en Vinterdag narrede en Trop røvende Svensker udfor det stupbratte Fjeld, og at de alle fandt sin Grav i den lille Bugt, som Engelskmanden styrede ind i. Folk, der har været paa Stedet, paastaar ogsaa, at utallige Menneskeben endnu kan findes i denne Dødens Bugt, men om det nu er disse uheldige Svenskers Ben, der her blegner og tæres, eller det er de engelske Røveres, som her lod sit Liv for Bjarnes hævnende Skarer, vil vel ikke kunne bevises. Her vil vi dog lade Bjarne faa Hævn og lade Ransmændene falde i blodig Kamp Mand imod Mand — — —.

Vort Kongsvold — Kongsnæs kaldes det nu — er kun nu et almindeligt Næs, der skyder sig ud i Fjorden, og der, hvor Handelsstedet fordem stod, der ligger nu kun Rækker af Stenblokke i uregelmæssig Ophobning, og Mosen

stræver omkap med Bregner og Nelder at dække over hvert Spor af Stedets fordums Storhed. Men endnu fortæller Lapper, der bor ved Fjeldvandet høit oppe paa Øen, at det spøger der nede paa Næsset.

Det er Bjarne til Kongsvold, der mellem Stenblokkene søger efter sin ulykkelige Brud — eller sørger ved sin sønderhuggede Faders Lig — — —.

Bare en Kjærring.

Uderst mod Havet, paa den østlige Side af den stride og farlige Gimsøstrøm, der adskiller Lofoten i Øst og Vest, ligger Barstrand. Hvor træffende er ikke dette Navn paa Stedet? Øde og lavt lukker dette lille flade Land sig ind mellem høie, steile, træløse Fjelde, kun aabnende sig bredt med en Side mod det store, vilde Hav, der vælter ind over dets stenede Strand. Her oppe paa den tynde, græsbevoxede Jordskorpe, som Fjeldene har levnet Mennesker at udnytte, har da de fattige Fiskerhytter trængt sig sammen, som de bedst har kunnet. Og at Fjeldkongen har været karrig i sin Gave, kan man let forstå af de faa og smaa opdyrkede Jordlapper, der strækker sig mellem de store Stene, Majestæterne i sin Tid har rullet ned i Dalen. Heller ikke kan man lade være at bemærke, at Beboerne

af denne bare Strand oftere har været opskræmt af farlige Skred fra de høie, truende Omgivelser: derom vidner de dybe Furer i Fjeldene, naar de munder ud i store Stenhober nede paa Jorderne. Ringe maa Fordringerne til Livet være hos disse Beboere, men uforfærdet og viljestærk maa Slægterne voxte op i disse trange Hytter! Naar Stormen hyler og brøler' udover Havet under Bølgernes larmende Torden mod Skjær og Strand, og Ekkoet kastes hult og drønnende fra Fjeldvæggene ned mellem Husene, da skal der Sjælsstyrke og Mod til at kunne vente og haabe i stille Ro for dem, hvis Kjære røgter den daglige Gjærning i den lille Baad derude!

Saaledes sad jeg — i mine egne Betragtninger — med Øinene vendt udover den brede Strøm mod det dystre Barstrand. Jeg havde ikke lagt Mærke til, at den Baad, som kom roende over Strømmen, nu havde landet ved Bryggen lidt nedenfor. Først da nogle Salmetoner naaede mig, skvat jeg op. Det var en Ligfærd — og Følget kom tungt opover mod Kirken.

Og stort var det, dette Følge! Foruden Bæerne, nogle Kvinder med sorte Tørklæder paa Hovedet, en gammel Mand og

et Par Unggutter — det var det hele! En Fattigmands Ligfærd! — — —

Jeg nærmede mig langsomt.

Kirkeklodkerne klang med enkle, dirrende Slag udover, kaldende og manende Gaardenes Folk rundtom til det dystre Møde, medens de klagende Salmetoner lød svagt og mat indimellem fra dette lille Følge med den simple, sortmalede Kiste i sin Midte.

„Hvem er det, som begraves?“ spurgte jeg en, som kom til.

„Aa, — bare en Kjærring!“ var Svaret.

Det lød saa ligegyldigt, — saa haardt! — Jeg spurgte ikke mere.

Hele Forretningen med Jordpaakastelsen tog heller ikke lang Tid. Det var jo ogsaa bare en Kjærring, som begroves idag, og Mændene og de andre, som fulgte, havde sagtens andet at bestille nu, da det var midt i Fiske-tiden.

Det var folketomt omkring mig; kun borte ved Graven begyndte den gamle Graver at pusle saa smaat med Forberedelserne til at kaste igjen. Han havde god Tid, den Gamle!

„Kjendte Du hende der?“ spurgte jeg ham og pegte ned paa Kisten.

Den Gamle mønstrede mig lidt først — fra øverst til nederst — sled saa langsomt og sindigt

et dygtigt Stykke af sin Rulle Bladtobak, spyttede langt ud og svarede saa — ligesaa langsomt:

„Aa ja—a, hun Ingeborg, — „halte Ingeborg“, — kjendte nok nogen hver heromkring“.

„Hun var halt?“ indledede jeg igjen.

„Ja—a. Hun skulde engang redde Naboens Kreaturer undaf Skredet — derborte.“ — Han pegte med Tommelen mod Barstrand. — „Kreaturerne reddede hun rigtignok, — men selv kom hun borti, — og saa knak hun Benet, — Stakkar —!“

Den Gamle satte sig, lænende sig til sin Spade. Jeg skjønnede, at jeg her kunde faa en Stump Historie og bad ham fortælle lidt om hende.

„Ja, ser De, — hendes Historie er nu ikke saa lang“, — begyndte han, — „men mærkelignok — for et Kvindfolk at være —!“

Hun Ingeborg var paa Sjøen saa god som nogen Mand; — og styre Baad forstod hun tilgavns, skal jeg sige Dem, — kanske bedre end mangan Høvedsmand —! . . . Hun bjergede engang Sønnen min af Hvælv — — —“. Saa spyttede han igjen og lavede sig til at fortælle.

„Det var et Aar — mellem Jul og Nytaar. Jeg boede da paa Barstrand, — derover, — der boede ogsaa hun Ingeborg — til det sidste. Alt Folket paa Gaardene var paa Fiske udi

Øerne, saa det var bare Kvindfolkene, Unger og en gammel Kai, foruden mig, som var hjemme. Det var vist femte Dag Jul, og vi ventede saa smaat, at Folket skulde komme hjem til Nytaars-helgen. — Ud paa Kvelden røg det op med en forskrækkelig Nordvest-Storm med Sjø og Sne-kave. — Kvindfolkene var ietvæk ude og synede udover Sjøen; og det duredede og larmede oppe i Fjeldet, saa det var en Gru — —. Nu, ja, — det forstaar De Dem vel ikke paa? — Hvordan det nu var eller ikke, hun halte Ingeborg havde nu seet et Seil ude paa Fjorden; men Veiret var saa overhændigt, at jeg mest ikke troede det —; Sne-kaven kom ogsaa saa tæt, at det ikke var Raad til at faa Øinene op. Dog, — bedst som det var, kom hun Ingeborg skrigende opover mod Gaarden: „at nu var Baaden gaaet rundt!“ — Nedover mod Stranden bar det med os, — Kjærringer og Unger. — Gjennem Stormen og Larmen af Brændingen hørte vi snart de hæse Nødraab, men se noget til Hvælvet kunde jeg ikke. Kvindfolkene vred Hænderne og bar sig ilde, og vi gamle Kaller vidste mest ikke, hvad vi skulde tage os til med. Da kom hun halte Ingeborg ilsomt haltende nedover. — Hun havde Sydvest paa Hovedet og Knæstøvler paa Fødderne. — Resolut rev hun op Nøstdøren og raabte om Hjælp til at

faa ud en af Færingsbaadene. — Jeg bare gloede. — — — Hun tænkte da vel ikke at lægge du i sligt et Veir? — og tilmed et Kvindfolk! — Men da Baaden vel var trukket ned mod Brændingen ved Stranden, stod hun Ingeborg med Haanden paa Stævnen, færdig til at skyve af.

— — Nu er jeg en gammel, erfaren Mand og har seet lidt af hvert, — jeg syntes mest, det var Galmandsfærd, dette. „For Guds Skyld, Ingeborg! du vil da vel ikke lægge ud i dette Veiret?“ skreg jeg og tog Tag i hende Men sligt et Blik, jeg fik, da hun med sin kraftige Næve skubbede mig tilside — — —! „Er der nu nogen, som vil følge med?“ raabte hun høit og barskt. Ingen svarede . . . „Vil nogen være med?“ raabte hun endnu en Gang og det gnistrede i hendes smaa Øine Kvindfolkene stod som fastgroede — nu først forstod de Faren . . . Saa vendte hun raskt Hovedet, — et kraftigt Stød, — et rigtigt Karmandshop — og hun sad alene i Baaden ude i Sjøskummet. Aarerne kom ud i en Fart — og udover bar det med hende Ingen paa Stranden mælede et Ord. Vi bare saa og saa, saa det sved i Øinene. Hun roede dygtigt og vandt sig længere og længere udover det rygende Hav. Som Strømmen og Sjøen gik, drev Hvælvet nærmere mod Landet, men forbi,

og det kunde vel ikke tage svært lang Tid, inden det naaede de farlige Undervandsskjær, som ligger derude, — og saa vilde det jo snart være gjort. . . . Vi saa nu alle Baadhvælvet ganske tydeligt, og Nødraabene hørtes nærmere og uhyggeligere. Halte Ingeborg roede af alle Kræfter, saa Sjøen skummede og røg om hendes Baad, som om et Skjær, men hun kom dog stadig nærmere de forliste. Vi kunde skjelne fire Mand over Kjølen, og de fegtede med Armene og raabte i et væk . . . Jeg har nu seet meget og mangt af den Slags, skal De tro, men jeg kan ikke mindes, at jeg nogensinde har været i en slig Spænding af Uro og Angst, som den Gang. Sagtens var det lignende fat med Kvindfolkene; thi de raabte og skreg i Munden paa hinanden og mærkede slet ikke Ungernes Graad eller Uveirets Rasen og Kulde . . . Hvælvet var nu kommet nær et af de første Undervandsskjær, og de Ulykkelige syntes fortabt; deres Skrig skar gennem os; vi stod ganske med Aanden i Halsen og ventede paa Udfaldet. Hun Ingeborg havde vist ogsaa mærket Faren; thi hun fordoblede sine Anstrængelser. Bare et lidet Minut! — og det vilde været forbi! Hun Ingeborg var da tæt optil Men nu er det slig med hende, at ingen Sjømand er mere raadsnar, end hun er, og her fik

hun nu vise det. Venteligvis var det nemlig hverken Tid eller raadeligt at forsøge at bjerge Folket saa nært op i Grundbrottet, derfor saa vi pludselig, at hun reiste sig i Baaden, og i næste Øieblik slyngede hun Baadlinen over Hvælvet og raabte: „Hold fast!“ Selv greb hun Enden mellem Tænderne — var vel heller ikke Tid til at gjøre fast — og saa i Aarerne igjen, bugserende Hvælvet fra Brottet.

Det syntes næsten utroligt, at hun skulde magte at bugserer det store, tunge Hvælv, — det var en Ottringsbaad, — men halte Ingeborg havde Kræfter som en stærk Mand, saa liden hun var, saa — ja — nok sagt — hun fik det omsider bugseret saa vidt fra Grundbrottet, at Folkene kunde bjerges. Men det var ogsaa i sidste Øieblik, og hendes Kræfter var da, rime- ligt nok, udslidte. Det blev Jubel paa os, som stod og ventede, kan De tro! Den ene af de bjergede var Sønnen min De havde været fem Mand paa Baaden, da den kantrede, men den ene kom strax bort, — og denne ene var halte Ingeborgs Mand, — Stakkar!”

Den gamle Graver drog Haanden langsomt henover Øinene, — flyttede Skraaen betænke- ligt til den anden Mundvig og begyndte taus at stirre ned paa den aabne Grav.

„Hun fik vel Medalje for den brave Daad?”

vovede jeg sagte og uvist at afbryde Tausheden. Den Gamle saa hvast op, og et Slags Smil drog sig skjævt over hans brede Mund, for hurtigt at forsvinde under en ivrig, drøvtyggende Gumlen.

„Nei!“ kom det derpaa — haardt og tvært, idet han reiste sig. „Ikke den Gang!“ lagde han til — ligesom formildende. — „Men hun fik en siden, da hun en Høst lodsede ind et Skib i Havsnød. Det var nok en Engelskmand, sagdes der!“

Saa spyttede han i Næverne og greb til sin Spade.

Jeg gik bort til Randen af Graven og saa ned. Ingen Krans, — ingen Blomster prydede den Dødes sidste Bolig, — kun tre smaa Spadestik af grov Sand var smuldret henover de simple, sorte Brædder.

Stakkels Ingeborg! Du var jo bare en Kjærring!

Rig og fattig.

et er da forgalt, slig som jeg staar her og brænder hvert andet Billede!" udbrød Fotograf Koldevig iltert, idet han slængte nogle Kopirammer hen paa den lange Bænk i Arbeidsværelset.

„Denne Solvarme er da ogsaa ganske utaalelig, — gjør en ganske dorsk og ør i Hovedet!" Han skeiede et Sekund bort paa Thermometret.

„Tænkte det nok! — — Hvem skulde ogsaa tro, at det kunde blive saa varmt saa langt mod Nord — — Hvem kunde ogsaa arbeide ordentlig i slig Varme —!" Han gav Thermometret et taknemmeligt Nik for dette pludseligt opdukkende undskyldende Bevis.

Nu, ja, naar man ikke har nogen Principal over sig, er det let at forsone sig selv med en passende og antagelig Undskyldning for slet

udført Arbeide, og saa er det nu engang menneskeligt at være parat med en Undskyldning ved enhver liden Anledning.

Koldevig var altsaa sin egen Herre, — det vil sige, om ikke Hustruen gjorde Indvendinger — eiede sit eget Atelier og Udstyr, — et noksaa net Etablissement for en saadan liden halv-civiliceret Fiskeby — langt nordpaa.

I et Fotografatelier ligger Arbeidsværelset gjerne paa Syd — og Solsiden, det gjorde ogsaa Koldevigs, og med sit meget Glas ligner det ganske træffende et Drivhus; det er ogsaa det; thi ligesom der skal Lys og Varme til for at fremtvinge Planternes Væxt, saaledes behøver Fotografen det samme Element for at overføre — fremtvinge det positive Billede fra det negative — en Benyttelse af en ganske simpel Elementær-Lov, som af Uindviede endnu ofte betragtes som noget nær en Hexekunst.

Uagtet Koldevig nu havde kastet Trøien, randt dog Sveden i store, perlende Striber ned efter de smale Kinder og klistrede det mørke Haar sammen om Nakke og Pande til en Utallighed af stride Tavser. Det var varmt, rigtig varmt, og en Fotograf ved, at slig Solstyrke tager ikke mange Minuter om at kopiere et Billede; det gjælder derfor at rappe sig, — aldrig hvile et Øieblik.

Idag gik det dog ikke ; de oprullede, brændte Billeder antog stadig større Dimensioner over Bordet; — det nyttede ikke, at de saa raskt skjøves bort i Hjørnet, de blev bare til en Hoben op af Samvittighedsskrupler. — —

Bedst at kaste hele Klatten i Papirkurven, — saa var man da kvit Synet — — Men — — —maatte dog tælle Kopierne først — det mente jo ligesaa mange Femørers Tab — — Udgifter, selv om de er tilfældige, bør man jo som Forretningsmand kontrollere — Akkurat! Den Fornøielse kostede endnu et Par brændte — —

Se saa! og nu bankede det i Venteværelset!

Derude stod en liden, tarvelig klædt Pige med to store, forstandige, mørke Øine lysende under en falmet Sommerhat.

„Hvad ønsker du, min Pige?“ spurgte Koldevig næsten barskt. Det var svært at finde den almindelige, elskværdige Tone, slig som det gik idag.

Pigen svarede ikke, hun gjorde bare en hurtig, skrivende Bevægelse med Haanden.

Koldevig, som kun flygtigt havde seet henover hende, gjentog sit Spørgsmaal.

Da saa hun op til ham med sine klare Øine, lagde Haanden' paa sin Mund, tog saa frem en liden, flad Pakke og gjorde den samme skri-

vende Bevægelse henover den smudsig-graa Indpakning.

Denne Gang forstod han hende. Hun var stum — døvstum! Hurtig fandt han frem en Stump Blyant og Papir.

Hvor det snorkede, ligesom bulrede svagt frem af den lilles Bryst under Anstrængelsen for at skrive! —

Stakkels lille! — Koldevig holdt paa at glemme sine Kopirammer.

„Mit Navn er Lena. Vil De være god at sætte en Ramme paa disse Billeder? Det er Billeder af Skolen for Døvstumme og af mine gode Lærerinder og mine Veninder. Jeg holder saa meget af dem begge, jeg er en fattig Pige, jeg har ingen Penge, og jeg vil takke Dem saa meget". Saaledes stod der paa Papiret, hun rakte, og de forskende, forstandige Øine tegnede et stort, ængsteligt Spørgsmaalstegn, som de løftedes mod Fotografen.

Koldevig fløi igjennem Papiret, saa huskede han med ét sine Kopier, greb Blyanten og skrev stort og bestemt:

„Hvorledes kan jeg vide, at Du er saa fattig, som Du siger?"

Men medens han skrev de tunge Bogstaver, mærkede han, hvorledes den lille Døvstummes

Øine forventningsfuldt hang ved Blyantens Bevægelse over Papiret, og han syntes næsten, han aldrig før havde skrevet saa klumset og langsomt. Han skottede næsten sky ned i den lilles Ansigt: „Var det ikke, som om det sørgmodige, skuffede Blik snærkede ham som en Svøbe? — Langt inde i Sjælen kjendte han, det sved. — —

Pludselig nappede nogen i hans Frakke, og hans lille deilige, gulløkkede Gut saa ham forundret op i Ansigtet.

„Papa!“ hviskede han, „hvorfør taler den lille fattige Pige ikke til dig?“

Da tog Koldevig sin lille Gut op i sine Arme og trykkede et ømt Kys paa hans rene Pande. „Mit Barn!“ svarede han bevæget, „den ulykkelige lille Pige kan ikke tale, — hun er stum og døv —. Hun kan ikke tale, synge og le saaledes, som du kan, heller ikke kan hun høre, om det saa var den herligste Musik eller den deiligste Sang!“

Guttens Blik fæstede sig et Øieblik stort og rundt paa den Døvstumme, saa vendte han sig mod Faderen med et bestemt Udtryk i sit lille Ansigt. „Papa!“ raabte han ivrig, „ Alfred vil give den stakkels Pige den smukke, nye Ridehest, — maa jeg vel, Papa?“

„Ja, min Gut“, svarede Faderen bævende,

medens en Taare banede sig Vei og faldt i de-
gule Lokker, „men hun vil synes bedre om din
smukke Billedbog, — giv hende den". Og jub-
lende løb den godhjertede lille Alf for at hente
sin halve Rigdom til den fattige og lidende.

Ubevægelig stod den Døvstumme paa sin
Plads med Pakken i Haanden, men af de fugtigt,
glimtende Øine kunde man forståa, at hun med
den for Døvstumme egne skarpe Forstand ret
havde opfattet den lille Scene mellem Fader og
Søn, og nu da Koldevig vendte sig mod hende
for at modtage Billederne, smilede hun med sit
deiligste Smil.

Atter lød de klaprende, smaa Skridt og lille
Alfred stod triumferende med sin smukke,
uplettede Billedbog i Haanden. Et Par Skridt
foran Pigen stansede han pludselig, og Hovedet
faldt forlegent til Siden — —

„Giv kun lille Lena Bogen", hjalp Faderen
opmuntrende.

Forsigtig tog han et Skridt nærmere, strakte
Haanden med Bogen ud mod hende og sagde
med sin klare, barnlige Stemme: „Alfred giver
dig Bogen", — for saa atter raadvild at se op
mod Faderen, som erindrede han, at Pigen ikke
kunde høre ham.

Den lille Døvstumme blev blussende rød::
hun havde forstaaet, at Bogen var en Gave til

hende. Skjælvende nærmede hun sig den lille Gut, greb hans Haand og førte den til sine Læber.

Forlegenheden var løst, de smaa havde stiftet sit eiendommelige Bekjendtskab, og Koldevig listede sig sagte ind i sit Arbeidsværelse til sine brændte Kopier. Dog, den forrige Utaalmødighed var som bortblæst; thi medens han lyttede til Legen af de i Øieblikkets Nu lykkelige Børn, hviskede han stille hen for sig: „Fattig og rig, — rig og fattig! — I Sandhed! Og jeg er den rige, — den virkelig rige!”

Nogle Dage senere kom Lena for at hente sine kjære Billeder. De var nu omhyggeligt oppudsede og indrammede i skinnende, forgyldte Rammer, og da hun modtog dem, taug vel Munden, men de lykkelige Barneøine talte et Sprog saa smukt, at Koldevig følte, han aldrig før havde faaet saa stor Betaling for sit Arbeide.

Fra nu af kom hun oftere, — tilsidst hver Dag for at lege med sin lille, nye Ven, Alfred, og de to Børn havde snart faaet hinanden uendelig kjær.

Som eneste Barn i Huset var lille Alfred endel forkjælet og selvfølgelig undertiden egenraadig og stridig, men den kloge Lena forstod behændig at styre undaf hvert lidet Skjær og

altid bringe Venskabet i sikker Havn. Faderen, det vil sige Alfreds Fader, belurede ofte de to Børns Leg og undrede sig over, hvorledes de kunde forstå hinanden i alle de indviklede smaa Forhold, men mere end en Gang grebes han med alvorsfuld Andagt, naar hans lille Gut med blussende Kinder og straalende Øine raabte og skraalede med sine Lungers hele Kraft i den muntre Leg, medens Lena, nikkende og smilende som en Engel, med tause Læber og døde Øren fulgte sin lille Ven i alle hans Volter, kun Øinene talte — talte Barnets livfuldste Sprog. Hvilket Billede, rigt paa Skjønhed og Ynde og dog saa fuldt af Livets Alvor!

Stakkels lille Lena! Hvor lykkelig maatte hun være i disse korte Timer her hos sin eneste Legebroder! Til dagligdags hed hun jo ellers Døvstum-Lena, og der var ingen, som vilde lege med hende, — døv og stum, som hun var, naar i Legen det just mest kom an paa at baade kunne bruge Tungen, saa det forslog, og at have Øren at høre med; det var saa kjedeligt at have en slig med, syntes de skraalende, viltre Børn. Og naar saa det tilsidesatte, saarede Barn kom hjem til det fattige Tømmerhus, da var der ingen Moder, der med en Moders altopslugende Kjærlighed og Æmhed kunde trøste og styrke det forpinte, ensomme Barnet sit med

disse tusinde Midler, som kun en Moder kjender, ingen Fader, der kunde modtage hende i stærke, trygge Arme, hvor hun kunde hvile og drømme, stille, deilige Drømme.

Lille Lena havde ingen, hun kunde kalde Fader og Moder; hun var en af disse Stakler, som, uvist hvorfor, af det Offentlige — med Præst eller Ordfører som Executor — ved offentlig Auktion Aar om andet, bliver solgt til den lavestbydende. I det officielle Sprog heder dog denne af Bygdernes ledende Mænd patroniserede og ledede moderne Slavehandel med Børn, Oldinger og Vanføre kun ret og slet: „Bortsættelse af Kommunens Fattige“, og det er selvfølgelig, at man paa dennes Vegne søger at slippe fra Underholdet saa billigt som muligt; derfor faar den lavestbydende Tilslaget, og det er nok meget ofte saa, at man ser ikke saa nøie paa, om vedkommende Kjøber er en Djævel eller et Menneske. Hvad disse til Godtfolks Naade og Unaade solgte undertiden maa lide,, hvilken Tugt og Opdragelse disse Børn faar — voxer op i, eller hvilke Savn og hvilken Forsagelse de arme, enslige Gamle maa underkaste sig, kan kun den tilnærmelsesvis danne sig et Begreb om, som har bivaanet en saadanMenneske-Auktion i den gamle Stil, seet, med hvilke undersøgende, skjønssomme Blikke den frembudte

Menneskevare underkastes af den eventuelle Kjøber, seet de ulykkelig fødte Staklers ængstelig bedende, ofte forhærdede, trodsige Miner, eller de Gamles dybe Resignation — Slaphed!

Lille* Lena havde dog — som heldigvis ogsaa mange andre — fundet en menneskelig, ædel Kjøber; thi den deilige Tid, hun ved ham havde faaet tilbringe i Døvstummeinstituttet blev for hende Lyspunktet i hendes Tilværelse. Der havde hun lært saa meget, faaet se ind i saa meget skjønt og deiligt, hun aldrig havde kunnet ane i sine Drømme, mødt kun Kjærlighed, Godhed og Ømhed, thi der var alle gode og snille, og der — og det var maaske det deiligste af det Hele — havde hun kunnet lege med mange, mange andre Børn, der var saaledes som hun — døvstum som hun. Men Aarene gik saa hurtigt — Lykken blev saa kort; hun maatte hjem, og da hun kom hjem, mistede hun sin gode, snille Husbond, — saa kom hun til Familien, hun nu var hos.

Og nu var det, at Livet atter en Tid blev lyst for hende, nu hun havde fundet sin lille, trofaste Ven, Alfred.

Saaledes gik Tiden gennem Høstens Mørke og Vinterens Kulde, saa kom Vaaren med sit stærkere, mildere Lys, sine mange, spirende Anelser mod Blomster og solrigt Grønt og det

blev pludselig atter mørkt for hende, — men kun for hende — og længe, meget længe — uden Blomster — uden Sol. Den store Frihedsdag oprandt netop med sin store Begeistring og sprudlende Glæde, — ja, thi dengang følte Folket endnu Begeistring for Frihedsdagen, — men ogsaa med sine bratte Ulykker og Sorger; det er saa Livets Gang.

Lena havde faaet en smuk, ny Sommerhat af sin anden Fader, som Koldevig nu var blevet, og en liden net Parasol af sin trofaste Ven. Det blev en deilig Dag, — alt var Lykke og Solskin.

Da hændte det sig ud paa Eftermiddagen, Børnene spadserede for sig selv ude i Gaden, hvori Fotografatelieret laa, at de stødte paa et par Smaagutter, der tændte Krudt. Gutterne samlede Krudtet i smaa Hober og tændte ved Hjælp af lange, sammenrullede Papirstrimler. De smaa, lynende Blaf var noget nyt og tiltrækkende for den viltre lille Alfred, han vilde absolut derhen, men den kloge Pige holdt standhaftigt imod; hun anede, at der var Fare ved at lege med Ilden. Dog, Gutten var egensindig, efter en kort Kamp sled han sig løs og løb til de nye Kamerater.

Raadvild blev Lena staaende tilbage. Gaden var mennesketom; hele Byen var ude paa Sletten

for at se paa Boldspil og andre Festlege. Bekymret saa hun bort til Gutterne, hvor det lyste Blaf i Blaf, og hun forstod, at lille Alfred jublede af Henrykkelse. Hvor skulde hun finde Hjælp?

Hendes lille Hjerne modnede hurtig en Beslutning: Hun maatte løbe efter Faderen; og saa hurtig, som hendes Ben kunde bære hende, løb hun til Atelieret. Hun løb gennem Værelserne ; der var ingen i Huset, — ingen nogetsteds! Da huskede hun, at Døren til det besynderlige, mørke Rum i Atelieret, der hun aldrig rigtig vovede at gaa ind, var lukket, og hendes Forstand sagde hende, at Faderen maatte arbejde der. Hun bankede heftigt paa Døren, en, to, tre Gange, forsøgte at raabe, men det blev kun til en Snorken, som hun selv ikke hørte. Stakkel! hvorledes skulde hun saa vel høre, om Koldevig svarede hende derinde fra det mørke Rum! Hun trippede haardt med sine smaa Fødder, bankede endnu en Gang paa Døren og skyndte sig ud paa Gaden; hun vovede vel ikke at opholde sig længere borte fra sin kjære, Hile Ven.

Det forstandige Barn havde gjættet rigtig; Koldevig var virkelig arbejdende med sine Plader i det mørke Rum, og af den gjentagne Banken

og hans ubesvarede Tilraab forstod han, at det var Lena, der ønskede ham.

Om nu noget galt var paafærde! Han puttede hurtigt Pladerne i Kassen og skyndte sig ud.

Langt op i Gaden lød heftige Børneskrig, og en liden Ildsøile flammede op mellem nogle Smaagutter, henimod hvilke Lena lob som jaget af vilde Dyr.

Nu blev det ham klart: Det havde fattet Ild i en liden Guts lette Klæder — — Ah! — Store Gud! Var det ikke Alfred! — hans egen, deilige Gut —! Et frygteligt Skrig undslap hans Læber. — De øvrige Gutter flygtede; den ulykkelige var en eneste Flamme! Nu naaede Lena ham; med sine hvide Arme omslyngede det heltemodige Barn den brændende Skikkelse og styrtede med ham til Jorden. I et Øieblik var ogsaa Koldevig der; — men Øieblinkene er kostbare, hvor Ilden herjer — her var de for mange! — — —

I lange Dage og Nætter vaagede Fader og Moder utrættelig ved de to smaa Sygesenge i Atelieret. Ved den ene, hvorfra skjærende Klageskrig havde lydt, naar Bevidstheden kom tilbage, ophørte de dog snart at vaage; den rummede nu kun et lidet, forkullet Barnelig.

„Og hvad tror De saa Resultatet bliver

her?" spurgte Koldevig Doktoren, pegende paa den anden lille Seng.

Doktoren rystede paa Hovedet.

„Værre end dette! Hun vil blive blind, — Synet er udbrændt!" svarede han langsomt og høitideligt.

Blind! — Blind — døv og stum —! Et vende Lig! Hvem kan fatte de frygtelige Ords Betydning helt? Og hvem vil fatte dem, naar man selv er sund og frisk? — — —

For Koldevig var det dog en anden Sag, — Sorgen over sin tabte Rigdom, sit eneste Barn, aabnede hans Syn i Forstaaelse af det Forfærdelige, og han lovede sig selv, at saavidt det stod i hans Magt, skulde han lyse op og frede om den Ulykkeliges Liv.

Vi vil springe over, hvorledes det lykkedes ham at antage en liden Gut til Adoptivsøn, og hvorledes det lykkedes Forældrenes forenede Anstrængelser at vække denne nye Alfreds Hengivenhed for sin ulykkelige Pleiesøster.

Hvor var saa ikke Lena lykkelig midt i sin Ulykke; hun troede jo, at den lille Dreng, som strøg sig op til hende, bestandig puslede om hende, var hendes egen lille Alfred, som hun havde frelst med Tabet af sin eneste Skat, — sine smukke Øine. Og Pleieforældrene tog sig vel ivare for at berøve hende denne Tro, den

hun nu skulde bygge sit Liv paa; thi de havde jo selv lagt Planen til denne beskedne Livs-Bygning.

Lena havde faaet en Tavle og en liden Klokke ved sit Belte, de to eneste Bindeled mellem hende og Omgivelserne, mellem hende og Verden.

Klokkens Brug forblev dog ikke meget anvendelig; thi sjeldnere og sjeldnere veg Alfred fra hendes Side, saa endog ved hvert lidet Ærinde, der skulde udrettes i Byen, maatte Lena følge med. Maaske var det til en Begyndelse en Smule almindelig Gutte-Forfængelighed, der dikterede denne Guttens Handlemaade; thi hvor de to viste sig Haand i Haand, der tysnede altid de skraalende Børneskarer, der aabnedes Plads med en vis Ærbødighed, Respekt.

Men Pleieforældrene glædede sig over dette voxende, inderlige Forhold mellem de to, som over Guttens medfødte Godhed og Tjenstvillighed. Mangen var det vel ogsaa, som ved Synet af dette sjeldne, vakre Par — i Tankerne — syntes at se en lys, dejligt smilende Engel svæve henover ved deres Side.

Aar gik. Alfred var imidlertid kommet paa Skole, og hvad han der lærte og hørte, det skulde jo ogsaa meddeles Lena. Dog, hvor

tungvindt gik det ikke i Begyndelsen, naar han ved at lede Lenas Haand over Tavlen skulde fortælle! — Før havde jo kun Forældrene kunnet meddele hende saaledes. — Hun spurgte, — "han svarede, — fortalte ufortrødent, — og lad os tænke os, hvilken Taalmodighedsprøve dette kunde være for en liden Skolegut!

Da var det en Dag, Solen skinnede varmt over de to i fortrolig Samtale, at Lena pludselig blev alvorlig og tankefuld. Saa spurgte hun:

„Hvor længe er det til, man skal have Fest igjen?"

Gutten blev forundret. Det vidste han ikke.

„Ja, men naar det bliver Fest igjen, saa maa du ikke lege med Ilden, som dengang. Lov mig det, thi nu kan jo ikke Lena mere redde dig — —", — kjærligt bedende slyngede hun sine Arme om sin lille Vens Hals.

Alfred blev end mere forundret. Han havde jo aldrig leget med Ilden — og havde hun reddet ham —? Han ledte i sin Hukommelse —

Da ivrede hun igjen : han skulde love det —

„Jeg skal aldrig lege med Ilden", skrev han — saa vilde han spørge —

Men Lena drog ham ind til sig endnu engang, — Munden hevægede sig, som vilde hun fortælle ham sin Glæde — — og let og lykkelig

sprang hun op, dragende den modstræbende Gut med sig.

Men Uvisheden havde egget den opvakte Gut, nu vilde han have denne lille Floke redet du — —.

„Fader!“ raabte han til Koldevig, som tilfældigvis nærmede sig, „har jeg nogen Gangleget med Ilden — og har Lena reddet mig?“

Koldevig studsede. Hans Ansigt fortrak sig smerteligt; ikke alene Mindet om den elskede Søns sørgelige Endeligt, men maaske mere Tanken om, at Lenas Lykke havde været eller var i Fare, overvældede ham. Hurtig overvandt han dog sin Bevægelse og spurgte tilsyneladende roligt: „Hvorfor spørger du derom, mit Barn?“

„Lena skrev paa Tavlen, at jeg ikke maatte lege mere med Ilden, for nu kunde hun ikke redde mig — —“.

„Hvad svarede du da?“

„At det skulde jeg ikke, og det lovede jeg“.

„Det var Ret, — det Løfte maa du holde, Alfred!“ Et Lettelsens Suk undslap ham. Intet var røbet.

„Ja, men har jeg gjort det, Fader, — og har Lena reddet mig ?“. . . Det kan jeg ikke huske, — du maa sige mig det“.

Koldevig skjønnede, at Gutten var bestemt

og vilde have Besked. — Skulde han lyve for ham, — sige, han var saa liden dengang — — — saa var jo den Bekymring borte for bestandig — — —

Da tog han begge Børnene ved Haanden —

„Se paa lille Lena, min Gut! Hun har aldrig kunnet høre eller tale, men engang har hun kunnet se ligesaa klart, som du kan . . . Hun havde de deiligste Øine, saa mistede hun dem. Ved du, hvor skrækkeligt det er ikke at kunne se? . . . Det er som at være i det mørke Rum den hele, lange Dag, hver eneste Dag — saa længe en lever —; aldrig at kunne se Solen, se Stjernerne blinke paa den herlige Himmel, aldrig kunne se Havet, Træerne eller de deilige Blomster, aldrig kunne lege som andre Børn — bestandig være i Mørke!”

Den lille Guts Øine hang med et barnligt, medlidende Blik ved sin Legesøster, og man kunde se, at Faderens malende Ord sænkede sig dybt i hans Hjerte. Koldevig fortsatte:

„Lille Lena havde en Legebroder, som hed Alfred som du, og hun holdt uendelig meget af ham; thi han var god og snil. Da var han en Dag ulydig mod hende og legede med nogle Gutter, som tændte Krudt med Papirstimler. Ilden fra Papiret fattede i hans Klæder, og Ilden

brændte ham tildøde — — Men Lena vilde redde ham, — saa fattede ogsaa Ilden i hendes Klæder og Haar, og hun mistede sine smukke Øine. Derfor bad Lena dig idag om aldrig at lege med Ilden —. Men hun vidste ikke — og husk det, min Gut, — hun ved ikke endnu, at lille Alfred døde af Ilden; hun troede, at hun reddede ham, og hun tror, at det er dig. Derfor er den gode og snille Lena endnu glad, uagtet hun har mistet sine Øine . . . "

Koldevig stansede.. I det lille Ansigt foran ham vexlede Udtrykkene, som søgte de at finde Svar paa et opdukkende Spørgsmaal.

Koldevig mistydede Udtrykket, derfor fortsatte han kjærligt og alvorligt:

„Tror du ikke nu, at det vilde gjøre hende meget, meget ondt, om du fortalte hende, at den rette lille Alfred var død, og at du var en anden?"

Da brast den lille Gut i Graad — — —

„Holder ikke Lena af mig da, Fader?" kom det gispende gennem Taarer.

„Jo, min Dreng, det gjør hun, — og hun vil lære at holde endnu mere af dig, thi du er ogsaa god og snil, som den døde Alfred, men det vilde dog bringe hende Sorg, om hun vidste, at hun ikke havde reddet sin kjære Legebroder,

— og du vilde vel ikke bringe Sorg over hende,
— vilde du vel, — hun, som har lidt saa
meget — —?"

„Nei, Fader!" hulkede Gutten paanyt.

Koldevig trykkede bevæget et Kys paa det
forstandige, gode Barns Pande og strøg sagte
de mørke Lokker tilside.

„Dog, min gode Dreng", begyndte han igjen.
„Du maa aldrig lyve for hende, det har jeg al-
drig gjort, heller ikke din Moder, — og skulde
Lena nogen Gang spørge dig, om du er den
rette Alfred, da maa du sige hende Sandheden.
Husk det, min Gut! — ikke lyve!"

„Dog, Gud spare hende herfor endnu en
Tid!" hviskede han sagte hen for sig.

Denne alvorlige Dag prægedes dybt ind i
Guttens Sind — paa den voxede han sig stor
gjennem Aarene —; og mange, mange Aar gik
hen, inden stakkels Lena fik den rette Sammen-
hæng at vide; men Tilfældet vilde da, at Alfred
selv fik afsløre hende den. Nu havde dog
Smerten ikke længere nogen Brod, som den
vilde havt for Aar tilbage, dertil havde hun vel
ogsaa for høit lært at skatte og elske sin Pleie-
broder, den anden Alfred. Det var kun nogle
vemodige Tanker, hun skjænkede den lille, lys-
lokkede, hedengangne Dreng, — maaske nogle

Taarer —, thi nu var hun jo rig igjen — hun,
som havde været saa fattig —————

— — — — —

Rig og fattig, — fattig og rig, — det er
Tilværelsen.

Fiskerens Juleaften.

et var Juleaftens Morgen. Jens og hans 14-aarige Søn, Nils, havde været ude at trække Linerne. Søen havde i de sidste Dage været urolig og med Strømsætning, saa det blev god Fangst den Dag, meget god.

Som de nu seilede op, gjorde Jens saa smaat Overslag — i Tankerne da — over, hvor-meget Handelsmanden paa den anden Side Fjorden vel kunde lade ham faa til Julehelgen for al denne Fisken — især regnede han nu stort paa den gjilde Kveiten. — Skulde nok blive noget Smaatteri med og — baade til hun Grete og Børnene, — de skulde have rigtig Julehelg, skulde de. — — —

Julehelgen! — denne for Smaafolk saa store og efterlængtede Høitid! Ja, hvorledes havde nu den været for dem før om Aarene — Aar efter Aar —? Aa jo, Jens mindedes det nok

desværre —! Grete og Børnene havde ikke havt formeget af Julen, medens han svirede i Brændevinsboden derover! Men — denne Gang! — og et underligt lysnende Drag drog sig over hans mørke, skjæggede Ansigt, medens han saa op mod Hytten, som stod der paa Næsset. Han havde tænkt derpaa, — ja, paa saa mangt og meget i det sidste — og nu kom de over ham igjen disse Tankerne, bare stærkere, mere indtrængende. — Hvad var det vel blevet til — Aar for Aar, som han havde drevet Sjøen —? — Havde jo været heldig iblandt ogsaa, sjelden lidt egentlig store Tab paa Redskaber, — ikke mistet en Baad. — — Aa jo, havde han bare kunnet —! og atter mindedes han den mørke, skumle Boden derover hos Handelsmanden. — — Men det skulde blive anderledes — skulde! — fra nu af. — Grete og Børnene skulde have Jul iaar — rigtig glad Jul — og han skulde glæde sig allermest! — — — Havde slig inderlig Fortrøstning idag!

De lagde til Land. Grete kom dem imøde nedover den optraskede Sjøvei. Hun skulde hilse fra Kaffekjedelen, som stod og ventede.

„Du blev længe ude idag, Jens!“ sagde hun saa.

„Aa ja, Stakkar; men saa fik vi nu ogsaa velsignet bra med Fisk“.

„Gudskelov! Saa bliver det vel noget til — — ? — — !” Hun tog sig i det — hun kom jo til at mindes forrige Jul — og alle de mange andre.

Jens svarede ikke, han bare nikkede, men der var noget i hans Ansigt, som fik Gretes Hjerter til at banke i glad Forhaabning.

Smaafolk forstaaer nu ikke at udtrykke sine dybe Følelser i smukke og jublende Ord, derfor tier de, men derfor bliver ogsaa deres tause Sprog saa meget forstaaeligere, saa meget ærligere og sandere, saa meget skjønnere.

Ud paa Dagen havde Fader og Søn greiet de indbjergede Liner og tilgjort den medbragte Fisk, — det var nu ogsaa paa Tide at tage over Fjorden til Handelsstedet.

Det blaanede og mørknede lidt i den østlige Horisont, men den erfarne Baadmand bekymrede sig ikke videre herover — han havde nu seilet sin lille Baad i saa mangen Snekeve over Fjorden — skulde vel — med Guds Hjælp — ogsaa denne Gang!

„Vi faar saa komme os afsted, Nils”, sagde han og trak frem fra Kakkellovnskrogen de lange Sjøstøvler og de tykke, varme Sokker. Grete puslede lidt med sin lille Anna. Det saa ud, som om hun vilde sige noget, men det kom ikke frem. Fader og Søn reiste sig.

Da tog Grete den lille Anna paa Armen for at følge.

Taus skred de nedover Sjøveien, den ene foran den anden. Nils var allerede nede ved Sjøboden, da Faderen pludselig vendte sig mod Hustruen, som endnu fulgte med Barnet paa Armen. Deres Øine mødtes — og varsomt lod han sin tunge Haand glide hen over hendes lyse Hoved.

„Du Grete!“ begyndte han. „Jeg har tænkt paa det i det sidste. Jeg har ikke været, som jeg burde være — mod dig og Børnene, men — nu skal det — med Guds Hjælp — blive bedre —! — Hører du, Grete! — Det skal blive bedre — fra ikvæld af —!“

Saa skyndte han sig nedover mod Baaden.

Det kom saa pludselig over hende. Slig havde han aldrig før talt — og langsomt banede nogle store, varme Taarer sig Vei og faldt paa den isnende Sne. — Længe blev hun staaende.

— Hun saa, hvor det mørknede og truede i Øst. Da gjøs det i hende, og hun kjendte, at hun stod og frøs. — — — „Herre Jesus“, hviskede hun, „skulde han være feig!“ Saa vinkede hun endnu engang med Haanden og ilede op mod Hytten.

Paa Handelsstedet var der Liv og Travlhed. Baad ved Baad laa fæstet ved de lange Trapper,

der førte op over de store, murede Kaier, nogle lastede med det indkjøbte Julegods kun ventende paa, at han Far skulde blive færdig med Smaatteriet, andre igjen ventende paa sin Tur til at komme til Bryggen for at modtage de tungere, dyre Sager eller for at aflevere Produkterne i Bytte. Nogle var allerede ifærd med at tage paa Hjemveien, og man kunde overalt forstå, at der var Brændevinshandel paa Stedet, og at denne Velsignelse ikke var forblevet upaaagtet.

Jens var godt kjendt paa Stedet, og han vidste af Erfaring, at det gik ikke saa fort med at blive expederet paa en saadan Dag, — mente derfor, det var bedst at se „hu Mor sjøl“ om den gjilde Julekveiten — da især, — det andet blev det vel en Raad med — og idag vilde han nu have Hastværk med at komme afgaarde igjen.

Havde der været Travlhed nede ved Bryggen og i Butikken, saa var der ikke mindre i den store Hovedbygningen!

I det store rummelige Kjøkken var der en Renden ud og ind — af Tyende og Herskab om hinanden —, en Slamren af Døre og Raslen af Krustøi og Glas, der vaskedes op, tørredes af, — en Rumsteren med Brændevod og Bøtter og Kar og over det Hele — denne ubehagelige skurrende Lyd af Gulv, der sandskuredes og

vaskedes. En eiendommelig Lugt af Parafinlamper, der pudsedes og fyldtes, og Bagværk, der stegtes og kogtes, blandede sig imellem.

Det tog lang Tid, inden Jens, med Hatten i Haanden, kunde komme sig vel til Sæde paa en af de lange Kjøkkenbænke, men endnu længere tog det dog, inden „hu Mor sjø!" kunde faa Tid til at se ud og høre, hvad han Jens vilde. Hun maatte være overalt og „se til" — naturligvis, — fra Soveværelserne og Stuerne til Spisekammer og Stabur — og endda saa havde de ikke begyndt med at pynte Juletræet. —

Han havde en Julekveite? — Var rigtig deiligt. — Skulde strax blive hentet. — Og Fruens Ordre gik fra Mund til Mund.

Jens stod inde i Butikken. Der var mange at tage i Haanden og snakke med; — mange var der ogsaa borte ved Skjænken, som han kjendte.

„En Halvpægl, Jens?"

„Nei Tak! han skulde ikke ikvæld — slet ikke!"

Og snart gik det rundt i Kredsen, at han Jens paa Næsset var blevet Afholdsmand! — Man begyndte saa smaat at gjøre sig lystig over ham, — men Jens var rolig og bestemt. Kun nu og da glimtede der noget eget i hans hvasse Øine, naar en eller anden Brænde vins vittighed

paa hans Bekostning efterfulgtes af drøie og-hæse Lattersalver.

Det havde alt begyndt at mørkne, og Vindstød nu og da forkyndte, at man havde noget ivente fra Øst, — maaske Storm med Sne-kave.

„Skal du fare igjen ikvæld, Jens?" Det var Handelsmanden, som fremsatte dette Spørgsmaal.

„Ja, han skulde nu det".

„Da skulde du betænke dig, Jens! — Ser ud til at blive en rigtig Sne-kave ikvæld!" Et kraftigt Vindstød, ruskende i Vindusskodderne, efterfulgte Handelsmandens Ord.

„Hører du, Jens? det tuter op!"

Der blev en Pause.

„I Baadstuen mangler der hverken paa Mad eller Drikke paa Juleaften", begyndte Handelsmanden igjen, „saa om du og Sønnen din vil ligge over med de andre — saa er der Plads for eder begge, Jens".

„Tak, som' bød, men — —"

„Ja, ja, som du vil. Men se dig for, Jens! Husk, du har Kone og Børn!"

Jens stansede lidt endnu —. Saa saa han over mod Kammeraterne ved Skjænken. — Ja, han havde Kone og Børn — og derfor, i Guds Navn, saa fik han prøve.

Den træge og langsomme Fisker, naar man

ser ham paa Landjorden, regnes jo saadan i Almindelighed ikke, ved Siden af den raske Matros, for hvad man i daglig Tale mener med en Sømand, og dog, — se ham i hans lille Baad trodse den hylende Storm og de fraadende, graadige Bølger, — følg ham i denne hans daglige, mandige Kamp for den usle Tilværelse — og man vil føle sig liden og forsagt lige o verf or denne raske Resoluthed, det Høisind og Mod, han kan udvikle, naar det kniber som værst!

Det begyndte alt at ule hult og uhyggeligt ind mellem Holmer og Skjær, og Snedrevet piskede saa smaat Strømskavlerne udover Fjorden. Men det var ikke første Gang, Jens havde lagt ud i slikt Veir, saa uforsagt og bestemt blev Seilet rebet i „Halsen" med tre Klør til bords — Faderen mente, de kunde begynde med det for det første — og udover bar det i Mørket, som kom over. Først af en kyndig Haand fløi. Baaden let og smidigt over de lumske Bølger, men tættere og tættere kom Snedrevet piskende og snertende, hvast og brændende paa den bare Hud. — Atter og atter lød Faderens barske Stemme: „Drag Kloa, Nils!" — Vildere og vildere jog Baaden gennem det frygtelige Mørke, og mere og mere anstrengt speidede de skarpe, svidende Øine udover. Det blev bælgmørkt! — Opmærksomt og ængsteligt lyttede nu Fader

og Søn efter Strømskavlerne, naar de truede med sin farefulde Nærhed, — hurtigt lød da de korte, bestemte Kommandoraab — og saa gik det stønnende og knagende gennem de fraadende Skumtoppe! — — —

Da! — Hvor grufuld er ikke denne hvislende, hvinende, brusende Lyd af Bræksjøen, naar den nærmer sig — denne graadige Kjæmpe blandt de tusinde smaa — —!

„Hør, Fader!“ — Det lød som i Angst Ira Toften i „Halsen“. — „Den kommer — —!“ Og den kom, bragende og durende — —.

„Stik op „Halsen“ — op med „Penten“ — — raskt, Gut!“ hørtes Faderens tordnende Stemme over Larmen. Dog, — hvad enten nu Guttens valne Fingre ikke var kraftige — ikke hurtige nok — eller Faderens Kommando var omsonst, — den rasende, frygtelige Sjø kom, hurtig som Tanken, over den lille Baad og fyldte den fra Stævn til Stævn.

„Hold fast ved Kjeipen, Nils!“ skreg Faderen — saa gik Baaden rundt. Kun et Øieblik — og Faderen sad over den lille Kjøl — — —

„Far! Far!“ — skreg det — hæst — gurglende fra Bølgerne lidt udfør Baadhvælvet — — —. Det skar gennem Faderen; thi nu vidste han, at det var Sønnens sidste — —

For et Øieblik syntes Jens i sin Fortvivlelse

at ville slippe Taget og lade sig glide ned til Sønnen, men Opholdelsesdriften, — maaske Tanken paa de derhjemme, — vandt Overhaand, og han hug sig fast i det skrøbelige Hvælv. Men atter og atter kom den igjen, den mørke, haabløse Fortvivlelse, — saa blev den til Bitterhed — til Trods — — — . Var det saaledes, hans Juleaften skulde blive? — Var det derfor, han forsagede? for at faa lide — —! og afmægtig rystede han sin knyttede Næve mod de fraadende Bølger. — Han, — Jens paa Næsset, gav ikke tabt — han trodsede dem — — —! Time efter Time — uendelig lange, frygtelige Timer — kjæmpede den stærke Mand mod de rasende, rovlystne Bølger, men sløv og udmattet som han var, mærkede han dog omsider, at Vinden begyndte at kantre sig. Snekaven hørte op lidt efter lidt — saa spredtes Skyerne. Maanen steg frem og kastede sit blege Skin over de endnu oprørte Bølger, og Stjerne for Stjerne glimtede paa det uendelige Firmament. Det blev bidende koldt.

Da blev Jens saa underlig rolig, — han syntes, det blev saa varmt og godt — skulde gjerne sove — og sagte gled hans Hoved ned mod den isede Kjøl — — — . Han syntes, han var Barn igjen, og han drømte om Hyrderne ude paa Marken hin Nat, da Jesusbarnet fødtes

i Krybben i Bethlehem — og han saa, ligesom de, Lyset og Stjernerne paa Himmelen, men han saa et deiligt stort, eviggrønt Træ, der strakte sine Grene udover al Jorden, bedende mod den lyse Himmel, — og Stjernerne steg ned fra Himmelen og satte sig paa Grenene af Træet og Straalerne funkede og glimtede og spandt sig som Guld- og Sølvtraad mellem de grønne Grene, og Englehoveder tittede frem mellem Bladene og Luften fyldtes af deres deilige Lovsang. Men nedenunder Træet saa han et deiligt lidet Barn, der blev vugget og baaret paa snehvide Englevinger, — og Englene stansede ved Jorden og lagde det deilige Barn i Jordens Skjød, og udover lød det fra tusinde Englemunde: „Ære være Gud i det Høieste og Fred over Jorden!“ Men Englene hævede sig mod Skyerne, og Stjernerne satte sig atter paa Himlen — og det eviggrønne Træ var ikke mere — — —.

Der lød et dumpt Plump ved det lille Baadhvælv, og en Stribe af tusinde Morild-Stjerner tindrede ned gennem de mørke Bølger — et Sekund —! — og Bølgerne lukkede sig over —.

Men nogle store Bobler banede sig Vei opover mod Havfladen, — saa brast de! — — —

Det var tyst og stille paa Næsset Juledag, endda det var langt paa Formiddagen. Grete sad i den haarde Sofabænk og sov, og Lyset, som havde brændt ned i Stagen, stod der paa Bordet og flimrede og osede. — Det var koldt.

Lille Karl havde listet sig frem af Sengen, og han undrede sig over, hvorfor Mama ikke vaagnede, nu det var Dag. Han syntes, han hørte Baadlarm nede ved Sjøen. — Han saa ud. En Baad havde lagt til ved Sjøboden, — den havde en anden paa Slæb, — og det var Faderens. Det var fremmede Folk, og langsomt kom de opover mod Hytten. Saa vækkede han Moderen.

Ind steg de, — en for en, — mørke og alvorlige.

„Guds Fred og Goddag!“ lød det dybt og stille tra Høvedsmandens Læber.

Grete havde reist sig. Nu ravede hun tungt tilbage i Bænken — — — „Herre Jesus!“ stønnede hun, „er han Jens — —? —!“

„Ja! Gud styrke og trøste dig i din Sorg, Grete! — Han Jens og Gutten blev inat! — Vi fandt Hvælv ude ved „Storeklubben“ — — — —“.

Der blev en Pause, saa fortsatte han: „Vi har bragt med noget Julekost til dig, Grete, og skulde du behøve noget siden, saa vil vi hjælpe dig — efter fattig Leilighed“.

Men over paa den anden Side klang Kirkeklokkerne, tonende og høitideligt, ud over Fjorden. Og Præsten talte fra Stolen varmt og fortrøstningsfuldt over Luk. I—58: „De Hungrige har Han opfyldt med gode Gaver, de Rige har han afvist tomhændede — —”.

Og fra de hundrede Struber lød det i freidig Sang: „I denne søde Juletid tør man sig ret fornøie — —”.

Hos Det norske Aktieforlag er udkommet:

- Rolfen, Nordahl.** Sjømænd. Norske sjømænds oplevelse gjenfortalt. Med mange illustrationer. 3.60, kartoneret 4.00.
- Sverdrup, Ulrik.** Irokeserne. Et indianerfolks historie. 1.60 kartoneret 1.80.
- Defoe.** Robinson Crusoes liv og hændelser. 1.00.
- Bull, Jacob B. Fridtjof Nansen.** En bog for de unge. 1.25 kartoneret 1.45.
- Troldmanden fra Kilimandsjaro.** Ariers krigs- og jagt, eventyr fra Østafrika. Kartoneret 2.00.
- Buckle, Henry.** Civilisationens historie i England, 1—III bind 5.00, indb. 8.00.
- Darwin, Charles.** Liv og breve I—III bind 5.00, indb. 7.40.
- Carlyle, Thomas.** Den franske revolution. 1.20, Indb. 1.60.
- Den store franske revolution.** Ved kand. mag Jena Raabe 0.90, indb. 1.10.
- Macaulay, Ths. B.** Englands tilstand i slutningen af det 17de aarhundrede. 0.50, indb. 0.75.
- Tegner, Esaias.** Ninive og Babylons kileskrifter. 0.50.
- Arnulf, B.** Et retfærdigere samfund (1898). 1.20.
- Lecky, W. E. H.** Civilisationens indflydelse paa menneskenes mirakeltro. Ved adjunkt Joh. S. Alver. 0.80.

Populær naturvidenskab.

- Foster, M.** Fysiologi. 0.50.
- Gade, F. G.** Om bakterierne. N. p. 0.50.
- Geikie, Archibald.** Fysisk geografi. 0.40, indb. 0.80.
- Geologi. 0.40, indb. 0.80.
- Huxley, T. H.** Grundtræk. 0.20.
- Versdlige prækener. 0.60.
- Isaachsen, D.** Elektriciteten. Indb. 1.50.
- Lockyer, J. Norman.** Astronomi. 0.40, indb. 0.80.
- Olav Johan-Olsen.** Udviklingslærens nuværende standpunkt. 0.20.
- Roscoe, H. E.** Kemi. 0.40, indb. 0.80.
- Schøyen, W. M.** Om myrerne og deres samfundsliv. 0.15 indb. 0.25.